

MAJ | 2022

DIAGNOZA SŁUŻĄCA
WYZNACZENIU
OBSZARU
ZDEGRADOWANEGO
I OBSZARU
REWITALIZACJI
GMINY WĘGLINIEC

sierpień, 2022

SPIS TREŚCI

1. Słowniczek pojęć	3
2. Charakterystyka Gminy i Miasta Węglińiec.....	4
2.1 Informacje podstawowe	4
2.2 Zewnętrzne i wewnętrzne uwarunkowania Gminy i Miasta Węglińiec.....	5
3. Metodyka wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji ...	9
3.1 Metodyka prac przyjęta w procesie delimitacji obszarów zdegradowanych na terenie Gminy i Miasta Węglińiec.....	9
3.2 Podział Gminy i Miasta Węglińiec na jednostki analityczne	12
3.3 Wybór wskaźników służących dokonaniu analizy wskaźnikowej wskazanych jednostek analitycznych	15
4. Analiza wskaźnikowa jednostek analitycznych.....	20
4.1 Sfera społeczna	20
4.1 Sfera gospodarcza	35
4.2 Sfera środowiskowa	37
4.3 Sfera przestrzenno-funkcjonalna.....	39
4.4 Sfera techniczna	41
5. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego	43
6. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji.....	45

1. SŁOWNICZEK POJĘĆ

REWITALIZACJA – rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji¹.

OBSZAR ZDEGRADOWANY – obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności: bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego możliwe jest tylko w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw,
- środowiskowych - w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska,
- przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych,
- technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz нефункционowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska².

OBSZAR REWITALIZACJI – obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20 % powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30 % liczby jej mieszkańców. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic³.

¹ Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. z 2021 r. poz. 485).

² J. w.

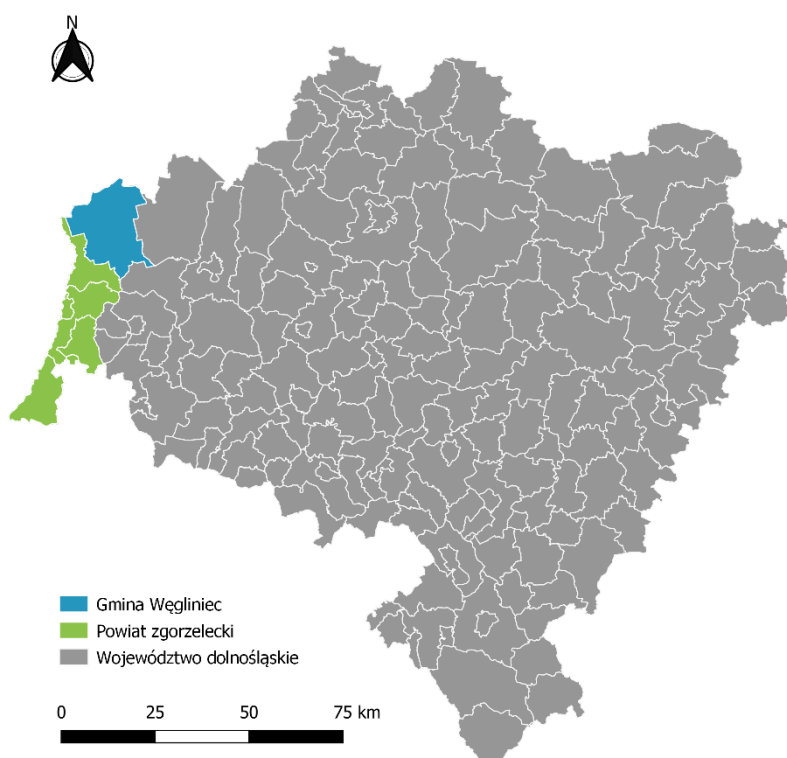
³ J. w.

2. CHARAKTERYSTYKA GMINY WĘGLINIEC

2.1 Informacje podstawowe

Gmina Węgliniec położona jest w zachodniej części województwa dolnośląskiego, w powiecie zgorzeleckim, w pobliżu granicy Polski, na terenie Borów Dolnośląskich. Gmina sąsiaduje od strony północnej z gminami: Przewóz, Iłowa i Miasto Gozdnicza (woj. lubuskie), od strony wschodniej z Gminą Osiecznica (powiat bolesławiecki), od strony południowej z Gminą Nowogrodzic (powiat bolesławiecki) oraz od strony zachodniej i południowo-zachodniej z Gminą Pieńsk (powiat zgorzelecki).

Rysunek 1 Położenie Gminy Węgliniec na tle województwa dolnośląskiego i powiatu zgorzeleckiego

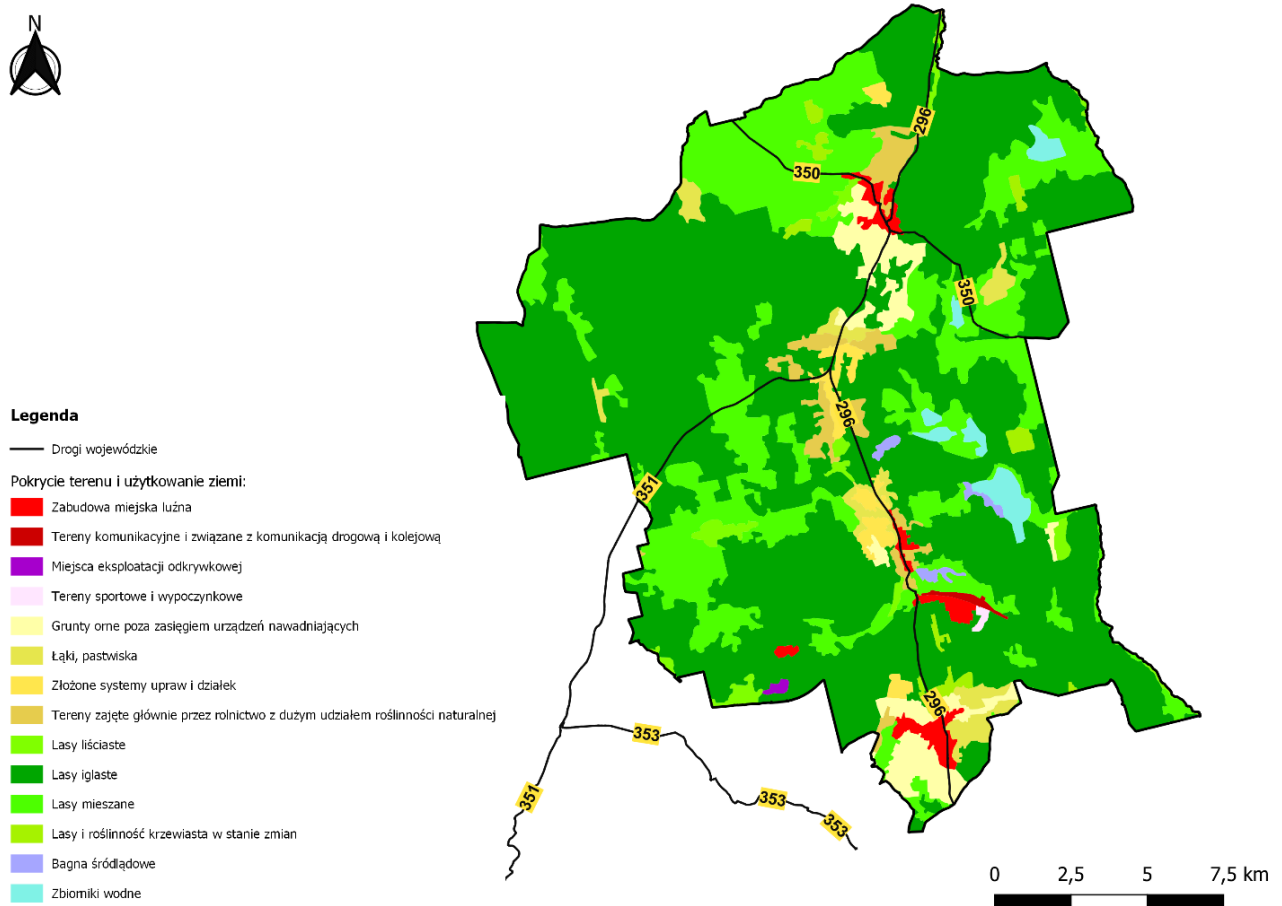
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Gmina Węgliniec to największa terytorialnie miejsko-wiejska jednostka w powiecie zgorzeleckim. Zajmuje obszar o powierzchni 338,44 km², co stanowi około 40% powierzchni powiatu. Składa się ona z miasta Węgliniec oraz siedmiu sołectw: Ruszów, Kościelna Wieś, Jagodzin, Piaseczna, Stary Węgliniec, Czerwona Woda, Zielonka oraz dwóch osad: Polana i Okrąglica.

2.2 Zewnętrzne i wewnętrzne uwarunkowania Gminy i Miasta Węgliniec

Gmina Węgliniec charakteryzuje się bardzo dużą lesistością. Około 82% jej powierzchni zajmują lasy głównie sosnowe, które dostarczają surowca dla przemysłu drzewnego, przetwórstwa runa leśnego i gospodarki łowieckiej. Oprócz tego na terenie Gminy występują także lasy bukowe i mieszane oraz liczne stawy i oczka wodne. Takie pokrycie terenu istotnie wpływa na strukturę funkcjonalno-przestrzenną jednostki. Pomimo miejsko-wiejskiego charakteru Gminy, tereny rolnicze nie stanowią dużego udziału powierzchni, a gleby przeznaczone do prowadzenia produkcji rolniczej są słabe. Dlatego mieszkańcy Gminy utrzymują się głównie z zawodów pozarolniczych. Wśród użytków rolnych dominują użytki zielone, które stanowią 67,6% powierzchni użytków rolnych.

Rysunek 2 Pokrycie terenu i użytkowanie ziemi na terenie Gminy Węgliniec

Źródło: opracowanie własne na podstawie Corine Land Cover 2018.

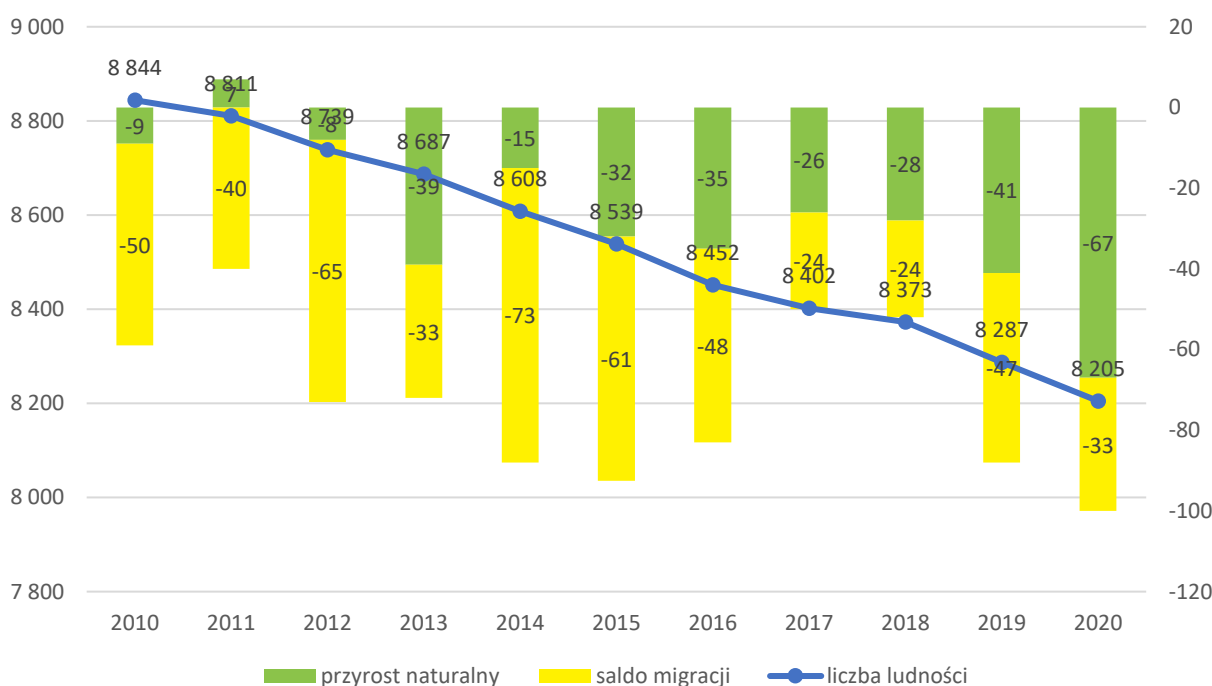
Zabudowa w Gminie skupia się głównie wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 296 na osi północ-południe (Miasto Węgliniec oraz miejscowości: Czerwona Woda, Stary Węgliniec, Piaseczna, Jagodzin, Ruszów, Kościelna Wieś). Poza głównym szlakiem komunikacyjnym Gminy znajduje się miejscowość Zielonka oraz osady: Polana i Okrąglica.

Sieć komunikacyjną Gminy stanowią drogi wojewódzkie łączące większe miejscowości, a ich uzupełnieniem są drogi powiatowe i gminne oraz połączenia kolejowe na odcinku Węgliniec-Ruszów. System drogowy umożliwia sprawną komunikację z terenu Gminy Węgliniec do ośrodków miejskich takich jak Bolesławiec, Lubań, Nowogrodziec, Żagań oraz

Żary. Należy również zaznaczyć, że w Gminie Węgliniec zlokalizowany jest jeden z największych w kraju węzeł transportowo-komunikacyjny. Łączą się tu linie kolejowe z kilku różnych kierunków (Zgorzelec-Görlitz, Horka, Żary, Wrocław, Jelenia Góra). Węgliniecki węzeł kolejowy zajmuje łącznie około 82 hektary powierzchni, ma 3,5 km długości od semafora wjazdowego do wyjazdowego i około 500 m szerokości. Obsługuje się tu około 40% przewozów kolejowych towarów na granicy zachodniej.

Analiza demograficzna Gminy Węgliniec na przestrzeni lat 2010-2020 wskazuje, że w ostatnim okresie obserwowane są niekorzystne trendy demograficzne. Analizując zmiany liczby ludności w latach 2010-2020 zauważalna była tendencja spadkowa, na którą ma wpływ przede wszystkim ujemne i ciągle zmniejszające się saldo migracji, ale także pogarszająca się struktura demograficzna, która powoduje spadek przyrostu naturalnego ze względu na starzenie się społeczeństwa. W 2020 roku dla Gminy Węgliniec zanotowano bardzo niski wskaźnik przyrostu naturalnego (-67), na niskim poziomie kształtowało się również saldo migracji (-33). Liczba ludności w Gminie w latach 2010-2020 zmniejszyła się o 639 osób, wynosząc w 2020 roku 8 205 osób.

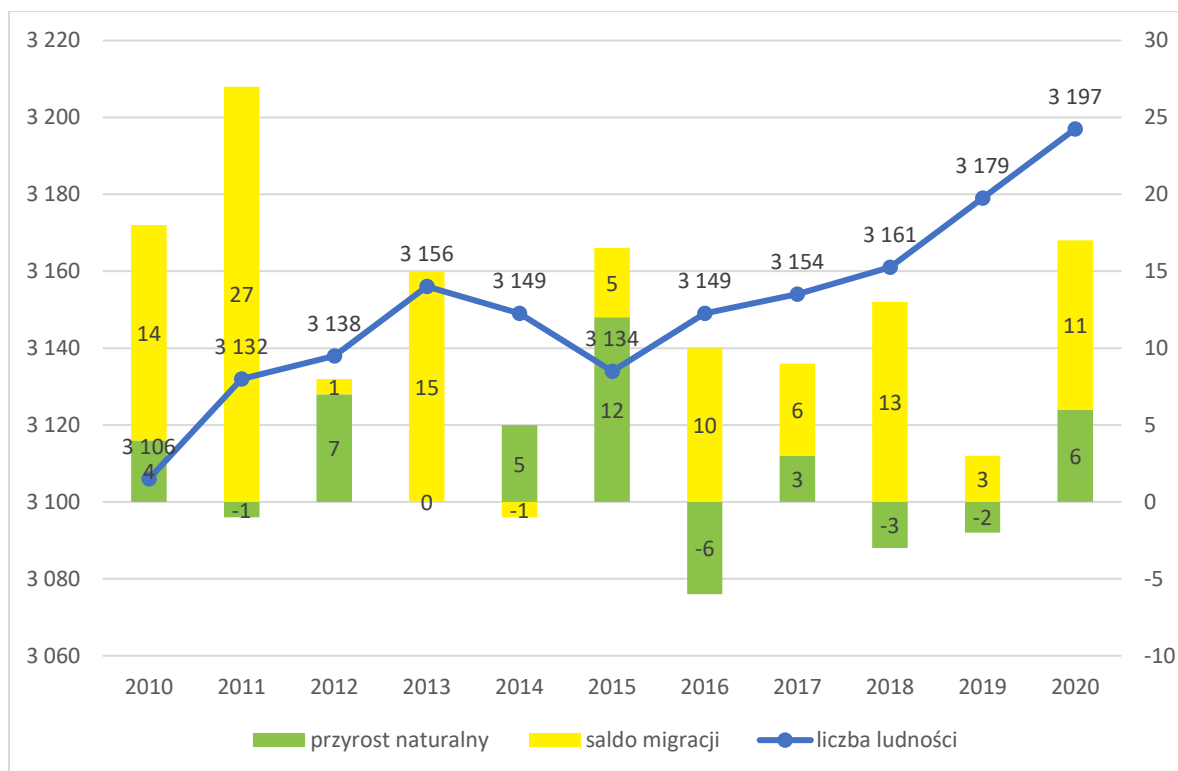
Wykres 1 Zmiany demograficzne w Gminie Węgliniec w latach 2010-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Porównując wskaźniki demograficzne Gminy Węgliniec na tle powiatu i województwa można wnioskować, że wskaźnik przyrostu naturalnego jest wyższy niż w powiecie zgorzeleckim i niższy niż w województwie dolnośląskim, natomiast wskaźnik salda migracji jest znacznie niższy w porównaniu do wymienionych jednostek.

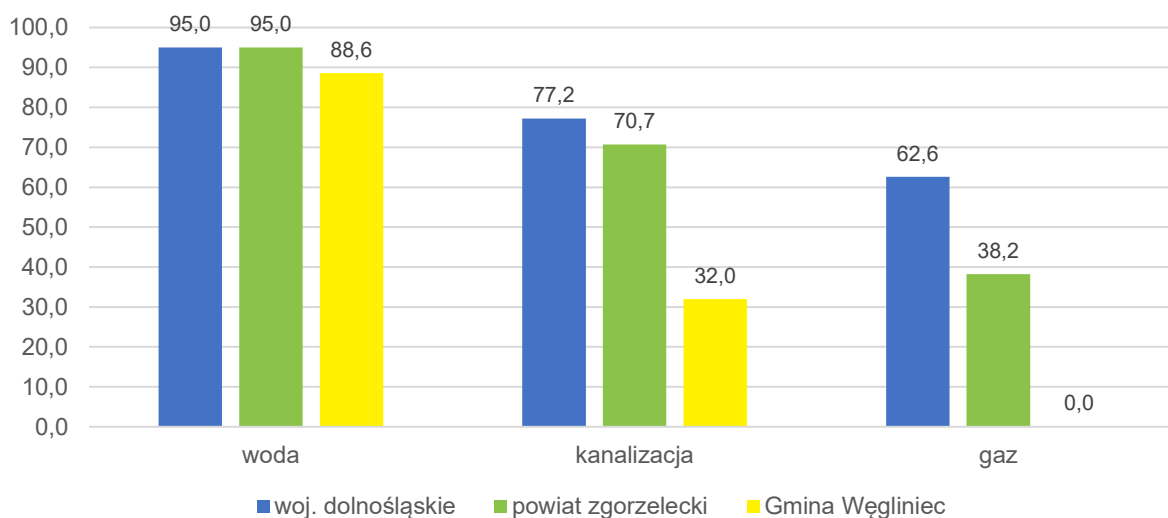
Wykres 2. Przyrost naturalny i saldo migracji w Gminie Węgliniec na przestrzeni 10 lat

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W zakresie urządzeń sieciowych, podmiotem odpowiedzialnym za zaopatrzenie w wodę mieszkańców oraz odprowadzanie ścieków komunalnych z terenu Gminy Węgliniec odpowiedzialny jest Zakład Usług Komunalnych w Węglińcu. Zgodnie z danymi GUS w 2020 roku dostęp do sieci wodociągowej w Gminie miało 88,6% mieszkańców, a sieć kanalizacyjna docierała do 32% mieszkańców. W Gminie Węgliniec stwierdzono także brak występowania sieci gazowej. We wszystkich przypadkach wskaźniki dostępu do sieci dla Gminy kształtowały się poniżej średnich dla powiatu i województwa, co wskazuje na istotne występowanie problemu. Brak dostępu do poszczególnych urządzeń sieciowych wpływa na jakość życia mieszkańców, ale również na atrakcyjność inwestycyjną i gospodarczą jednostki.

Wykres 3 Udział mieszkańców mających dostęp do infrastruktury sieciowej w roku 2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS.

Analizując uwarunkowania zewnętrzne, Gmina Węgliniec została uwzględniona w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego do następujących obszarów terytorializacji polityki rozwoju: przygranicznego obszaru funkcjonalnego, obszaru funkcjonalnego cennego przyrodniczo oraz Sudeckiego Obszaru Funkcjonalnego. Dodatkowo przez Gminę przebiegają linie kolejowe, jako tereny zamknięte, zastrzeżone ze względu na obronność i bezpieczeństwo państwa, a także zlokalizowane są udokumentowane niezagospodarowane złoża kopalin o znaczeniu ogólnokrajowym i regionalnym.

3. METODYKA WYZNACZENIA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

3.1 Metodyka prac przyjęta w procesie delimitacji obszarów zdegradowanych na terenie Gminy i Miasta Węglińiec

Opracowanie *Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla gminy Węglińiec*, wykonano zgodnie z metodyką zapewniającą spełnienie wymogów Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 485.). Przyjęta metodyka uwzględnia również wytyczne i rekomendacje zawarte w publikacji „Delimitacja – krok po kroku” zrealizowanej przez zespół pracowników Instytutu Rozwoju Miast pod redakcją Ministerstwa Infrastruktury i Budownictwa⁴.

Metodyka delimitacji obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji składa się z czterech zasadniczych etapów.

Pierwszy etap obejmował podział gminy na niepodzielne jednostki analityczne stanowiące całość pod względem funkcjonalno-przestrzennym i społecznym. Wyznaczenie jednostek analitycznych najczęściej odbywa się w oparciu o jednostki administracyjne, obręby ewidencyjne, okręgi wyborcze czy inne uwarunkowania wpływające na wewnętrzną spójność poszczególnych jednostek. W przypadku Gminy Węglińiec zastosowano podział na obręby ewidencyjne, przy czym obręb Ruszów oraz Węglińiec podzielono na 2 oddzielne jednostki analityczne.

Kolejny etap dotyczył zebrania i przetwarzania danych w podziale na poszczególne jednostki analityczne. Pozyskiwano dane z zakresu sfer: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. W celu zebrania informacji niezbędnych do zbadania stopnia występowania negatywnych zjawisk w badanych jednostkach analitycznych, zwrócono się z wnioskiem o przekazanie danych do poszczególnych jednostek Urzędu Gminy, ale również do: Powiatowego Urzędu Pracy, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Komendy Powiatowej Policji.

Zagregowanie danych do poszczególnych jednostek analitycznych było elementem wyjściowym do przeprowadzenia analizy wskaźnikowej, która miała na celu wskazanie obszaru zdegradowanego. Ze względu na to, że dobrane wskaźniki przedstawiane są w różnych jednostkach i przedziałach, ich porównywanie oparte na jednowymiarowych zasadach statystycznych pozostaje utrudnione. W przypadku analizy złożonych zjawisk, które opisuje się więcej niż jedną zmienną, pojawiają się problemy, jakie nie występują w analizach prostych dla jednej zmiennej. Dlatego też, podstawą analizy wielowymiarowej jest **wskaźnik syntetyczny**, który pozwala na porównanie poszczególnych mierników i otrzymanie jednego wskaźnika poziomu rozwoju obszaru. Jest to możliwe dzięki standaryzacji różnych zmiennych niezależnie od ich rodzaju, znaku, wielkości i jednostek.

Wspomniana **standaryzacja** danych służy sprowadzeniu zmiennych o różnej wartości i jednostkach do wzajemnej porównywalności. Wiąże się ona również z ustaleniem kierunku

⁴ Opracowanie zrealizowane przez Instytut Rozwoju Miast na zlecenie Ministerstwa Infrastruktury i Budownictwa, Departamentu Polityki Przestrzennej w ramach umowy nr DPP-U-POWER-173/16, której przedmiotem było: Opracowanie merytoryczne publikacji z zakresu diagnozy i delimitacji obszarów zdegradowanych, ISBN 978-83-7610-653-3

wpływu każdego ze wskaźników, czyli określeniem czy dany wskaźnik jest stymulantą, czy destymulantą. W pierwszym przypadku (stymulanta) – wysokie wartości wskaźnika powodują rozwój danej jednostki (np. liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 osób w wieku produkcyjnym), natomiast w przypadku destymulanty – wysoka wartość badanego wskaźnika świadczy o sytuacji kryzysowej (np. udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych). Inaczej mówiąc, w przypadku stymulanty, wzrost wskaźnika oznacza pozytywny rezultat dla badanego zjawiska, natomiast w przypadku destymulanty – wzrost wartości zmiennej świadczy negatywnie o zjawisku.

Z tego względu, w celu standaryzacji wskaźników posłużono się metodą wyrażoną wzorem:

$$t_{ij} = \frac{x_{ij} - \bar{x}_j}{s_j}, \text{ gdy zmienna jest stymulantą lub}$$

$$t_{ij} = \frac{x_{ij} - \bar{x}_j}{s_j} * (-1), \text{ gdy zmienna jest destymulantą,}$$

gdzie:

t_{ij} – standaryzowana wartość wskaźnika j dla jednostki analitycznej i ,

x_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki analitycznej i ,

\bar{x}_j – średnia arytmetyczna wskaźnika j ,

s_j – odchylenie standardowe wskaźnika j .

Dzięki zastosowaniu takiego rozwiązania, wartości większe od średniej dla całej Gminy po standaryzacji będą przyjmowały wartość dodatnią (korzystniejszą dla danej jednostki analitycznej), natomiast wartości mniejsze od średniej – wartość ujemną (niekorzystną dla danej jednostki analitycznej). Im niższa jest wartość standaryzowanego wskaźnika tym poziom koncentracji negatywnego zjawiska w danej jednostce analitycznej jest większy.

Ostatnim etapem wyznaczenia wskaźnika syntetycznego jest obliczenie średniej arytmetycznej zestandaryzowanych zmiennych dla każdej z badanych sfer: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Wartość wskaźnika syntetycznego odpowiada na pytanie, czy dana jednostka analityczna znajduje się w stanie kryzysowym. Wysokie wartości wskaźnika świadczą o pozytywnym obrazie zjawisk w danej jednostce, natomiast niskie ukazują koncentrację zjawisk kryzysowych.

W celu uzyskania wartości wskaźnika syntetycznego posłużono się wzorem:

$$P_i = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n t_{ij}$$

gdzie:

P_i – syntetyczny wskaźnik negatywnych zjawisk dla jednostki analitycznej i ,

n – liczba wskaźników,

t_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki analitycznej i .

Zgodnie z przyjętą metodyką do obszaru zdegradowanego włączone mogą zostać wszystkie te jednostki analityczne, których wskaźnik syntetyczny jest ujemny (mniejszy niż 0) w sferze społecznej oraz w co najmniej jednej z pozostałych sfer. Im niższe wartości przyjmuje wskaźnik syntetyczny tym poziom negatywnych zjawisk w danej sferze jest większy.

Spośród wyznaczonych obszarów zdegradowanych, wytyczono obszar rewitalizacji, który zgodnie z wymogami Ustawy o rewitalizacji, nie może przekraczać 20% powierzchni gminy i nie może być zamieszkały przez więcej niż 30% mieszkańców gminy.

3.2 Podział Gminy i Miasta Węgliniec na jednostki analityczne

Zgodnie z przedstawioną w powyższym rozdziale metodyką prac przyjętą w procesie delimitacji obszarów zdegradowanych, etap pierwszy dotyczył podziału Gminy Węgliniec na niepodzielne jednostki analityczne, stanowiące całość pod względem funkcjonalnym i społecznym. Podział Gminy na jednostki analityczne umożliwił zebranie danych i przetworzenie ich w celu identyfikacji występowania negatywnych zjawisk w sferach: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, funkcjonalno-przestrzennej i technicznej.

Wyznaczone w procesie delimitacji jednostki analityczne, powinny w głównej mierze odzwierciedlać specyfikę danego terenu, ze szczególnym uwzględnieniem funkcji dominującej, a także sposobu zagospodarowania przestrzennego. Istotne jest, aby w trakcie dokonywania podziału, uwzględnić także intensywność użytkowania danego obszaru. Tak przygotowany podział sprawi, że dokonana w kolejnych etapach porównawcza analiza wskaźnikowa, przeprowadzona zostanie w sposób uwzględniający zróżnicowanie przestrzenne Gminy.

Dokonując podziału Gminy Węgliniec na jednostki analityczne skorzystano z istniejącego podziału na obręby ewidencyjne. Analizując dane dotyczące liczby mieszkańców poszczególnych miejscowości zauważono, że miasto Węgliniec zamieszkuje 2 569 osób, co stanowi 33,5% mieszkańców całej Gminy. Oznacza to, że cała miejscowość nie mogłaby stanowić obszaru rewitalizacji. Zdecydowano więc podzielić miasto Węgliniec na dwie mniejsze jednostki, korzystając przy tym z głównych ciągów komunikacyjnych przebiegających przez miejscowość. W przypadku obrębu ewidencyjnego jakim jest jednostka Ruszów zdecydowano oddzielić tereny niezamieszkałe z uwagi na przekroczony ustawowo wskaźnik dotyczący powierzchni Gminy. W Ruszowie wyodrębniono również centrum z uwagi na znacząco większą gęstość zaludnienia, która różni się pod względem natężenia szeroko rozumianych negatywnych zjawisk. Podział ten podyktowany został spełnieniem kryterium ustawowego wyrażonego w art. 10 ust. 2 Ustawy o rewitalizacji, który brzmi: „*Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy*”.

Takim sposobem na terenie Gminy Węgliniec wyznaczono 10 jednostek analitycznych: Węgliniec Północ, Węglinie Południe, Czerwona Woda, Jagodzin, Kościelna Wieś (razem z Okrąglicą), Piaseczna, Ruszów (razem z Polaną), Ruszów Centrum, Stary Węgliniec i Zielonka. Wyznaczone jednostki analityczne zachowały wewnętrzną spójność funkcjonalną.

Szczegółowe dane dotyczące wyodrębnionych jednostek analitycznych dla Gminy Węgliniec przedstawione zostały w poniższej tabeli.

Tabela 1 Jednostki analityczne wyznaczone na terenie Gminy Węgliniec

Jednostka analityczna	Powierzchnia jednostki (km ²)	Udział w całkowitej powierzchni Gminy (%)	Liczba mieszkańców	Udział w całkowitej liczbie mieszkańców Gminy (%)
Węgliniec Północ	4,03	1,2%	1 720	22,4%
Węgliniec Południe	4,69	1,4%	849	11,0%
Czerwona Woda	27,64	8,2%	1 532	19,9%
Jagodzin	6,49	1,9%	363	4,7%
Kościelna Wieś	13,98	4,1%	242	3,1%
Piaseczna	9,36	2,8%	208	2,7%
Stary Węgliniec	98,22	29,0%	938	12,2%
Zielonka	19,81	5,9%	244	3,2%
Ruszków Centrum	0,1	0,0%	396	5,2%
Ruszków	0,85	0,3%	1 194	15,5%

Źródło: opracowanie własne.

Zakres przestrzenny jednostek analitycznych wyznaczonych na terenie obrębu Węgliniec:

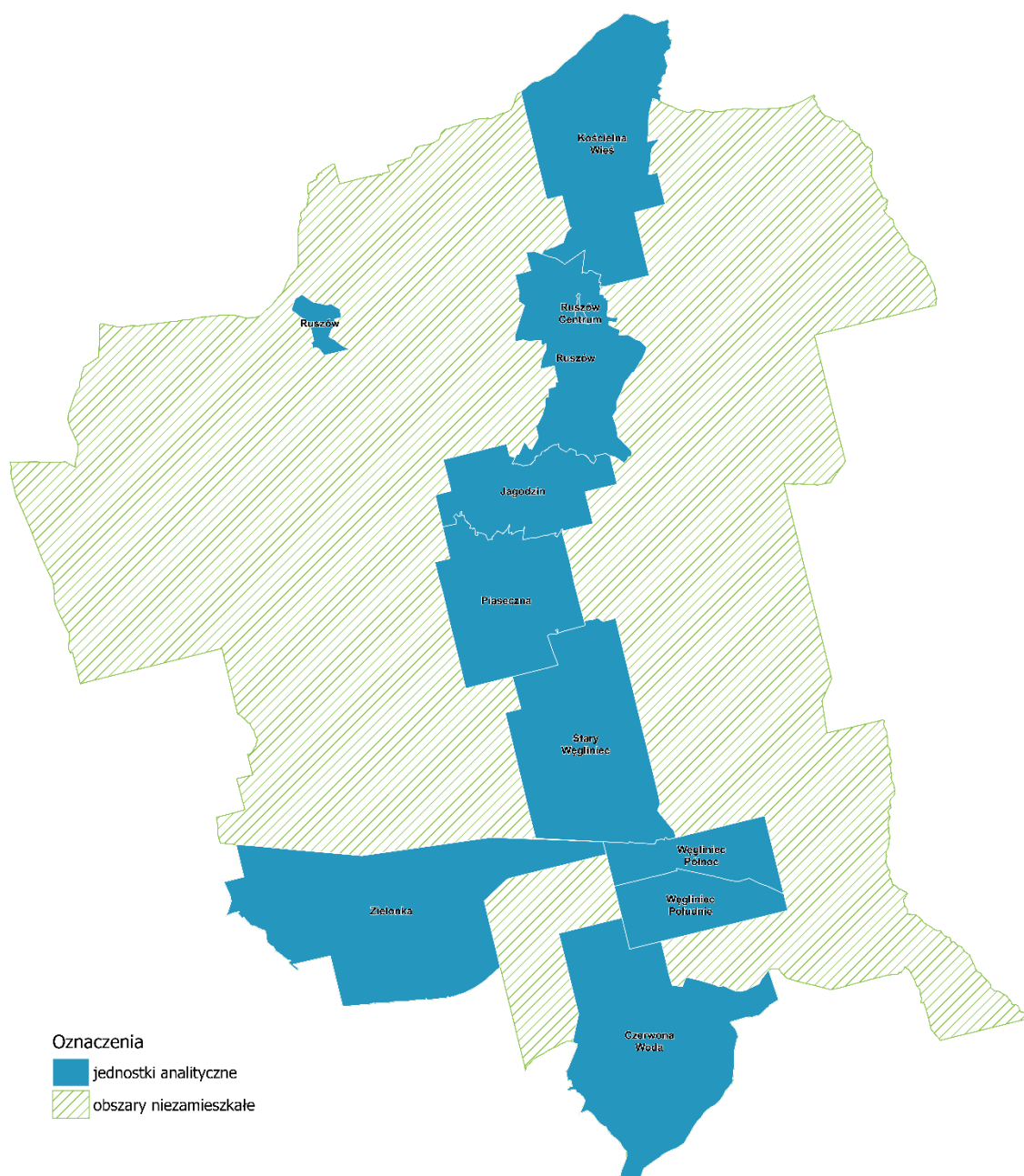
- **Węgliniec Północ** obejmuje ulice: Karola Wojtyły, Kochanowskiego (częściowo), Kolejowa, Kościuszki (częściowo), Leśna (częściowo), Mickiewicza, Parkowa, Partyzantów (częściowo), Piłsudskiego, Plac Wolności, Sikorskiego, Wojska Polskiego (częściowo), Wolna, Zła Droga,
- **Węgliniec Południe** obejmuje ulice: Daszyńskiego, Kochanowskiego (częściowo), Kościuszki (częściowo), Kręta, Krótka, Leśna (częściowo), Ogrodowa, Partyzantów (częściowo), Skrajna, Sportowa, Wojska Polskiego (częściowo), Wschodnia.

Zakres przestrzenny jednostek analitycznych wyznaczonych na terenie obrębu Ruszków:

- **Ruszków Centrum** obejmuje ulice: II Armii Wojska Polskiego, J. Sobieskiego (częściowo), Kantowicza, Śródmiejska, E. Plater, Dworcowa, Strzelecka (częściowo), Ratuszowa,
- **Ruszków** obejmuje ulice: Borkowska, Łużycka, Bolesławiecka, Brzozowa, Chopina, Koszarowa, Krótka, Leśna, Lipowa, Modrzewiowa, Polna, Pożarna, Sienkiewicza, Batorego, Śródmiejska, Wójtowska, Zgorzelecka, Żagańska.

Dane wyjściowe, które przyporządkowano dla ulic położonych na obszarze kilku jednostek analitycznych, zostały do nich rozdzielone proporcjonalnie do długości ulicy znajdującej się w danej jednostce analitycznej. Poglądowy podział Gminy Węgliniec na jednostki analityczne przedstawia poniższa rycina.

Rysunek 3 Podział na jednostki analityczne Gminy Węgliniec z wyłączeniem terenów niezamieszkałych

Źródło: opracowanie własne.

TERENY NIEZAMIESZKAŁE

W obszarze Gminy Węgliniec występuje znaczna ilość terenów niezamieszkałych. Tereny te nie stanowią obszarów przemysłowych i wydobywczych, terenów powojennych lub pokolejowych w myśl art. 10 ust 3 *ustawy o rewitalizacji*, na których dopuszczone jest wyznaczenie obszaru rewitalizacji. W konsekwencji ustawa nie przewiduje możliwości prowadzenia tam działań o charakterze rewitalizacyjnym. Tereny te w głównej mierze stanowią lasy, nad którymi pieczę sprawuje Nadleśnictwo Węgliniec.

3.3 Wybór wskaźników służących dokonaniu analizy wskaźnikowej wskazanych jednostek analitycznych

ZJAWISKA KRYZYSOWE

Celem analizy wskaźnikowej dokonanej w dalszej części Diagnozy było zbadanie natężenia zjawisk kryzysowych występujących na terenie Gminy Węglińiec. Na potrzeby przedmiotowej analizy zebrano dane umożliwiające zbadanie sfery społecznej - poziom bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, udział mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2020 r. poz. 1062), poziom kapitału społecznego, a także poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. W sferze gospodarczej skupiono się przede wszystkim na zbadaniu aktywności gospodarczej w poszczególnych jednostkach analitycznych, natomiast w sferze środowiskowej zbadano stopień pokrycia budynków szkodliwymi dla zdrowia i środowiska włóknami azbestowymi. W sferze technicznej oraz sferze przestrzenno-funkcjonalnej zbadano dostępność infrastruktury publicznej (w tym parków, terenów zielonych, a także obiektów sportowych) oraz stan techniczny jej elementów oraz dostęp do obiektów zabytkowych.

POZYSKANIE DANYCH

Dane wyjściowe pozyskane zostały z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, zasobów Urzędu Gminy i Miasta Węglińiec, danych statystycznych prowadzonych przez Komendę Powiatową Policji w Zgorzelcu, danych statystycznych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Węglińcu, a także danych Powiatowego Urzędu Pracy w Zgorzelcu.

CHARAKTER DANYCH

Podczas doboru wskaźników dokonano ich jednoczesnego rozróżnienia na stymulanty i destymulanty, określając tym samym czy wysokie wartości wskaźnika powodują rozwój danej jednostki (np. liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 osób w wieku produkcyjnym – STYMULANTA), czy też prowadzą do kryzysu (np. udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych – DESTYMULANTA). Inaczej mówiąc, w przypadku stymulanty, wzrost wskaźnika oznacza pozytywny rezultat dla badanego zjawiska, natomiast w przypadku destymulanty – wzrost wartości zmiennej świadczy negatywnie o zjawisku.

ZAKRES CZASOWY

Każdy z omawianych wskaźników zawiera informacje o zakresie czasowym jakiego dotyczy. Ma to na celu uszczegółowienie i doprecyzowanie występowania (trwania) danego zjawiska kryzysowego. Większość danych, a co za tym idzie obliczanych wskaźników, dotyczy roku 2020.

Tabela 2 Spis wskaźników wybranych w celu dokonaniu analizy wskaźnikowej wskazanych jednostek analitycznych – SFERA SPOŁECZNA

SFERA SPOŁECZNA				
Zjawisko	Wskaźnik/miernik	Źródło danych	Stymulanta/ Destymulanta	Zakres czasowy
BEZROBOCIE	Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców	Powiatowy Urząd Pracy w Zgorzelcu, Urząd Gminy i Miasta Węglińiec	Destymulanta	według stanu na 31.12.2020
	Udział osób długotrwale bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym	Powiatowy Urząd Pracy w Zgorzelcu, Urząd Gminy i Miasta Węglińiec	Destymulanta	według stanu na 31.12.2020
	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Węglińcu	Destymulanta	w 2020 r.
UBÓSTWO	Udział osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Węglińcu, Urząd Gminy i Miasta Węglińiec	Destymulanta	w 2020 r.
	Liczba rodzin korzystających w pomocy społecznej w ogólnej liczbie rodzin	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Węglińcu, Urząd Gminy i Miasta Węglińiec	Destymulanta	w 2020 r.
	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Węglińcu	Destymulanta	w 2020 r.
	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej dotkniętych problemem alkoholizmu w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Węglińcu	Destymulanta	w 2020 r.
	Kwota wypłaconych zasiłków w przeliczeniu	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Destymulanta	w 2020 r.

SFERA SPOŁECZNA				
	na liczbę osób korzystających z pomocy społecznej	Społecznej w Węglińcu		
	Liczba uczniów korzystających z posiłków finansowanych przez OPS w przeliczeniu na 100 uczniów	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Węglińcu, Urząd Gminy i Miasta Węglińiec	Destymulanta	w 2020 r.
PRZESTĘPCZOŚĆ	Liczba stwierdzonych przestępstw i wykroczeń (poza zdarzeniami drogowymi i przestępstwami gospodarczymi) w tym czyny karalne nieletnich na 1000 mieszkańców	Komenda Powiatowa Policji w Zgorzelcu, Urząd Gminy i Miasta Węglińiec	Destymulanta	w 2020 r.
	Liczba osób objętych procedurą "Niebieskiej Karty" w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Węglińcu, Urząd Gminy i Miasta Węglińiec	Destymulanta	w 2020 r.
OSOBY ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w ogólnej liczbie mieszkańców	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Węglińcu, Urząd Gminy i Miasta Węglińiec	Destymulanta	w 2020 r.
	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Węglińcu	Destymulanta	w 2020 r.
KAPITAŁ LUDZKI	Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	Urząd Gminy i Miasta Węglińiec	Stymulanta	według stanu na 31.12.2020
	Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	Urząd Gminy i Miasta Węglińiec	Destymulanta	według stanu na 31.12.2020
	Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	Urząd Gminy i Miasta Węglińiec	Destymulanta	według stanu na 31.12.2020
	Udział dzieci w wieku 0-3 lat w ogólnej liczbie mieszkańców	Urząd Gminy i Miasta Węglińiec	Stymulanta	według stanu na 31.12.2020
POZIOM EDUKACJI	Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty (średnia z j. polskiego i matematyki)	Okręgowa Komisja Egzaminacyjna we Wrocławiu	Stymulanta	w 2020 r.

SFERA SPOŁECZNA				
AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA	Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 100 mieszkańców	Urząd Gminy i Miasta Węgliniec	Stymulanta	według stanu na 31.12.2020

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 3 Spis wskaźników wybranych w celu dokonaniu analizy wskaźnikowej wskazanych jednostek analitycznych – SFERA GOSPODARCZA, ŚRODOWISKOWA, PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA i TECHNICZNA

SFERA GOSPODARCZA				
Zjawisko	Wskaźnik/miernik	Źródło danych	Stymulanta/ Destymulanta	Zakres czasowy
AKTYWNOŚĆ GOSPODARCZA	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych ogółem na 100 mieszkańców	Urząd Gminy i Miasta Węgliniec	Stymulanta	według stanu na 31.12.2020
	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych ogółem na 100 osób w wieku produkcyjnym	Urząd Gminy i Miasta Węgliniec	Stymulanta	według stanu na 31.12.2020
	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2020 roku na 100 mieszkańców	Urząd Gminy i Miasta Węgliniec	Destymulanta	w 2020 r.
	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2020 roku na 100 osób w wieku produkcyjnym	Urząd Gminy i Miasta Węgliniec	Destymulanta	w 2020 r.
SFERA ŚRODOWISKOWA				
Zjawisko	Wskaźnik/miernik	Źródło danych	Stymulanta/ Destymulanta	Zakres czasowy
POKRYCIE AZBESTEM	Liczba budynków mieszkalnych pokrytych płytami azbestowocementowymi w ogólnej liczbie budynków	Urząd Gminy i Miasta Węgliniec	Destymulanta	według stanu na 31.12.2020
	Powierzchnia materiałów zawierających azbest na 100 budynków	Urząd Gminy i Miasta Węgliniec	Destymulanta	według stanu na 31.12.2020
	Powierzchnia materiałów zawierających azbest na 100 mieszkańców	Urząd Gminy i Miasta Węgliniec	Destymulanta	według stanu na 31.12.2020
SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA				
Zjawisko	Wskaźnik/miernik	Źródło danych	Stymulanta/ Destymulanta	Zakres czasowy
DOSTĘPNOŚĆ TERENÓW ZIELENI	Powierzchnia ogólnodostępnych terenów zieleni na 100 mieszkańców	Urząd Gminy i Miasta Węgliniec	Stymulanta	według stanu na 31.12.2020

DOSTĘPNOŚĆ INFRASTRUKTURY PUBLICZNEJ	Liczba obiektów infrastruktury sportowej na 100 mieszkańców	Urząd Gminy i Miasta Węgliniec	Stymulanta	według stanu na 31.12.2020
SFERA TECHNICZNA				
Zjawisko	Wskaźnik/miernik	Źródło danych	Stymulanta/ Destymulanta	Zakres czasowy
STAN TECHNICZNY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ	Liczba budynków mieszkalnych w złym stanie technicznym w ogólnej liczbie budynków	Urząd Gminy i Miasta Węgliniec	Destymulanta	według stanu na 31.12.2020
	Liczba budynków mieszkalnych w złym stanie technicznym na 100 mieszkańców	Urząd Gminy i Miasta Węgliniec	Destymulanta	według stanu na 31.12.2020
	Odsetek obiektów komunalnych wymagających remontów w ogólnej liczbie budynków komunalnych	Urząd Gminy i Miasta Węgliniec	Destymulanta	według stanu na 31.12.2020

Źródło: opracowanie własne.

4. ANALIZA WSKAŹNIKOWA JEDNOSTEK ANALITYCZNYCH

4.1 Sfera społeczna

Zgodnie z art. 9 ust. 1 Ustawy o rewitalizacji, obszarem zdegradowanym jest obszar gminy, który znajduje się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych w szczególności:

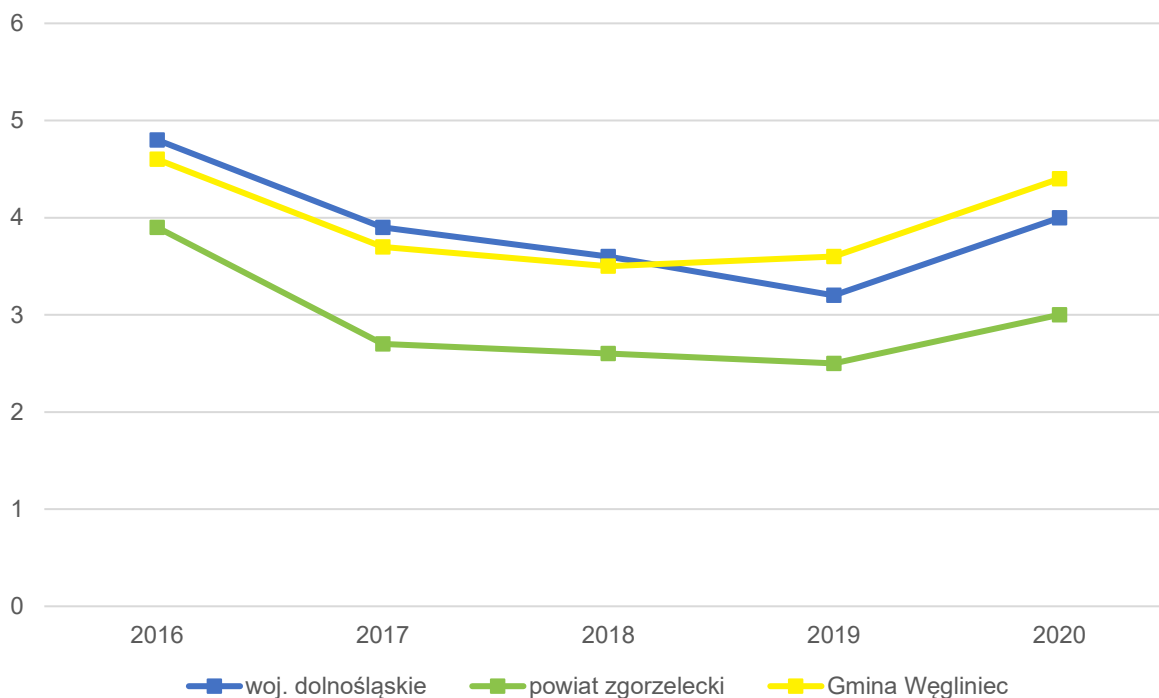
- bezrobocia,
- ubóstwa,
- przestępczości,
- wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami,
- niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego,
- a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym.

BEZROBOCIE

Procesem społeczno-gospodarczym, który charakteryzuje poprawa najważniejszych wskaźników mierzących warunki życia jest rozwój gospodarczy. Pojęcie rozwoju obejmuje swym zakresem zmiany ilościowe, np. wzrost zatrudnienia, dochodów, konsumpcji oraz zmiany jakościowe, m.in. zmiany w strukturze PKB oraz zatrudnieniu. Zatem rozwój gospodarczy związany jest ściśle z rynkiem pracy. Możliwość stabilnego zatrudnienia oraz satysfakcjonujące wynagrodzenie odpowiadające poziomowi wykształcenia ma bezpośredni wpływ na jakość życia mieszkańców, chęć osiedlenia się w danej jednostce lub pozostania na jej terenie po zakończeniu edukacji przez ludzi młodych. Jednym z negatywnych zjawisk społecznych powiązanych z rynkiem pracy jest bezrobocie.

Na rycinie poniżej przedstawiono kształtowanie się udziału osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności, w wieku produkcyjnym, zamieszkujących Gminę Węgliniec. W latach 2016-2019 w Gminie Węgliniec, jak i powiecie zgorzeleckim oraz województwie dolnośląskim obserwowano spadek udziału osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym. Sytuacja ta zmieniła się w 2020 roku, kiedy to we wszystkich analizowanych jednostkach wskaźnik bezrobocia wzrósł – w Gminie Węgliniec do 4,4%. Wskazać należy także, że wskaźnik ten kształtował się w badanym okresie na porównywalnym poziomie do średniej województwa, choć na wyższym poziomie niż w powiecie. Wzrost wskaźników dotyczących bezrobocia w 2020 roku wynikał m.in. z gospodarczych i ekonomicznych skutków pandemii COVID-19.

Wykres 4 Udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie osób w wieku produkcyjnym

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analiza dotycząca zjawiska bezrobocia dokonana wśród jednostek analitycznych wyznaczonych w Gminie Węgliniec opierała się na szeregu wskaźników:

- Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców,
- Udział osób długotrwale bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym,
- Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej.

Wskaźniki te pozwalają na zbadanie natężenie negatywnego zjawiska jakim jest bezrobocie w podziale na poszczególne jednostki analityczne, które zostały wyróżnione na obszarze Gminy Węgliniec. Analizując dane dla poszczególnych jednostek, można zauważyć, że liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców najmniej korzystnie kształtuje się w jednostkach Zielonka (5,33) i Czerwona Woda (3,20). Wskaźnik dotyczący udziału osób długotrwale bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym obrazuje grupę, która docelowo powinna być najbardziej aktywna zawodowo. W przypadku tego wskaźnika najgorzej ukształtowały się jednostki tj. Ruszów Centrum (50,0%) i Ruszów (14,7%). Natomiast odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej największe wartości osiągnął w jednostkach tj. Ruszów Centrum (75,0%), Zielonka (58,8%) i Czerwona Woda (44,9%). Szczegółowa analiza wskaźnikowa dotycząca wszystkich jednostek analitycznych przedstawiona została w poniższej tabeli.

Tabela 4 Analiza wskaźnikowa dla zjawiska bezrobocia w sferze społecznej

Jednostka analityczna	BEZROBOCIE					
	Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców		Udział osób długotrwale bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym		Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	
	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja
Węglińiec Północ	2,33	-0,120	0,0%	0,427	27,5%	0,459
Węglińiec Południe	1,99	0,110	0,0%	0,427	18,4%	0,907
Czerwona Woda	3,20	-0,702	0,0%	0,427	44,9%	-0,401
Jagodzin	2,75	-0,404	0,0%	0,427	20,7%	0,794
Kościelna Wieś	1,24	0,614	0,0%	0,427	39,1%	-0,116
Piaseczna	1,92	0,155	0,0%	0,427	0,0%	1,816
Stary Węglińiec	2,77	-0,415	0,0%	0,427	41,7%	-0,242
Zielonka	5,33	-2,133	0,0%	0,427	58,8%	-1,089
Ruszków Centrum	0,00	1,448	50,0%	-2,872	75,0%	-1,887
Ruszków	0,00	1,448	14,7%	-0,543	41,7%	-0,242

Źródło: opracowanie własne.

UBÓSTWO

Zjawisko ubóstwa charakteryzują nadmierne rozpiętości w poziomie zaspokojenia potrzeb w społeczeństwie, w ogólnym tłumaczeniu rozumiane jest także jako ograniczenie środków do życia, skutkujące obniżeniem poziomu życia poniżej poziomu akceptowanego w kraju zamieszkania.

Działania zmierzające m.in. do ograniczenia ubóstwa na terenie Gminy Węglińiec prowadzi Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Węglińcu. Jednostka realizuje zadania z zakresu polityki społecznej na rzecz rodzin i osób, które wykorzystując własne zasoby, uprawnienia i możliwości, nie mogą samodzielnie pokonać trudnej sytuacji w jakiej się znaleźli.

Głównym celem MGOPS jest zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka, poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem gminnym.

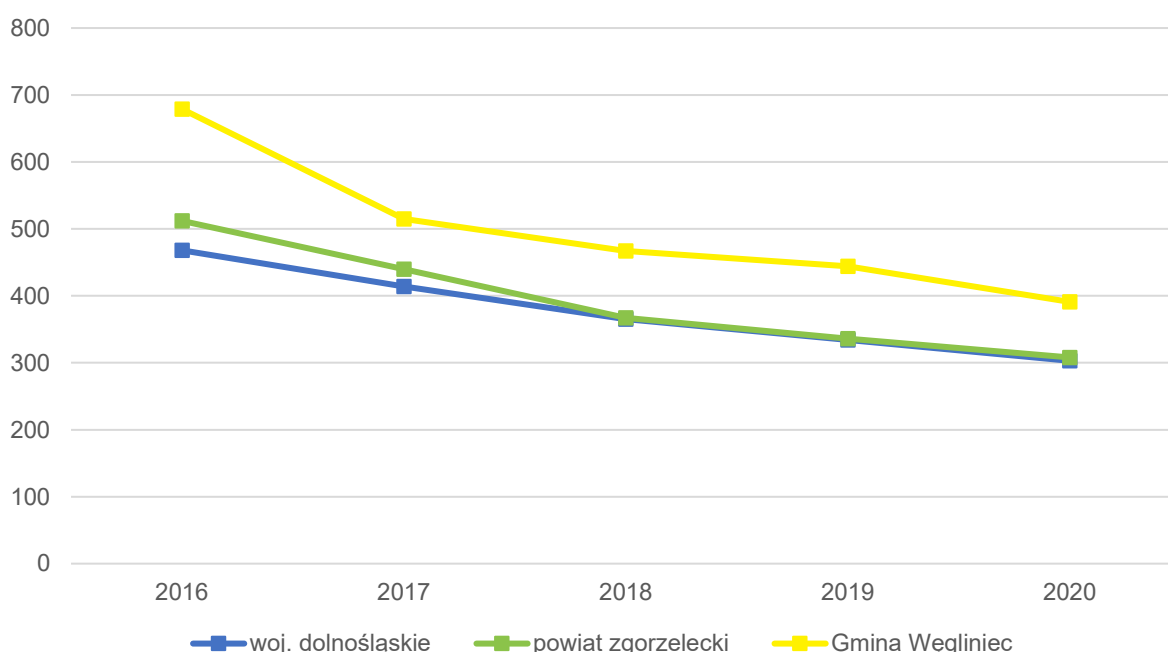
Pomoc świadczona przez MGOPS w Węglińcu na rzecz rodzin i osób znajdujących się w sytuacji kryzysowej przybiera formy materialne i niematerialne. Jedną z takich form jest przyznawanie świadczeń, w tym m.in. zasiłków stałych, okresowych, celowych, świadczenia pieniężne, a także składki na ubezpieczenie zdrowotne, praca socjalna, pomoc rzeczowa, schronienie, usługi opiekuńcze, pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych itd.

Wśród najczęstszych powodów przyznawania pomocy w Gminie Węglińiec wyróżnia się: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwałą lub ciężką chorobę, w mniejszym stopniu jest to także alkoholizm, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (w tym rodziny niepełne), potrzeba ochrony macierzyństwa, bezdomność itp.

MGOPS we współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych realizuje także zadania określone w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy i Miasta Węglińiec.

Poziom ubóstwa na terenie Gminy można określić m.in. za pomocą wskaźnika obrazującego liczbę beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców. Porównując wskaźnik dla Gminy ze wskaźnikami dla powiatu zgorzeleckiego i województwa dolnośląskiego zauważa się, że wskaźnik ten jest najwyższy dla Gminy. Należy zwrócić uwagę, iż udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej we wszystkich badanych jednostkach wykazywał tendencję spadkową. Wskaźnik w Gminie Węglińiec w 2020 roku wynosił 391 beneficjentów pomocy społecznej w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców, podczas gdy wskaźnik dla powiatu wynosił 303, a dla województwa 308.

Wykres 5 Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analizując występowanie zjawiska ubóstwa w poszczególnych jednostkach analitycznych na terenie Gminy Węglińiec korzystano z następujących wskaźników:

- Udział osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców
- Liczba rodzin korzystających w pomocy społecznej w ogólnej liczbie rodzin,
- Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej,
- Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej dotkniętych problemem alkoholizmu w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej,
- Kwota wypłaconych zasiłków w przeliczeniu na liczbę osób korzystających z pomocy społecznej,
- Liczba uczniów korzystających z posiłków finansowanych przez OPS w przeliczeniu na 100 uczniów.

Biorąc pod uwagę wskaźnik dotyczący udziału osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców najwyższe wartości osiągały jednostki Kościelna Wieś (0,095) i Jagodzin (0,080). Z analizy danych wynika również, że w centrum Ruszowa wszystkie rodziny korzystały z pomocy społecznej. W przypadku liczby osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej, najwyższy współczynnik wystąpił w jednostce analitycznej Stary Węgliniec (100,0%) i Ruszów Centrum (75,0%). Ubóstwo i bezrobocie mogą być przyczyną rosnącego problemu jakim jest alkoholizm, które w efekcie są drogą do wykluczenia społecznego. Najwyższy odsetek osób korzystających z pomocy społecznej dotkniętych problemem alkoholizmu w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej wystąpił w jednostkach: Ruszów Centrum (50,0%) i Stary Węgliniec (33,3%). Desymulantą w katalogu wskaźników była również kwota wypłaconych zasiłków w przeliczeniu na liczbę osób korzystających z pomocy społecznej – w tym przypadku najwyższą kwotą charakteryzowały się jednostki tj. Ruszów Centrum (5 815,50 zł) i Czerwona Woda (3 537,24 zł). Kolejnym wsparciem socjalnym jest finansowanie posiłków przez Ośrodek Pomocy Społecznej. Wskaźnik dotyczący liczby uczniów korzystających z posiłków finansowanych przez OPS w przeliczeniu na 100 uczniów był najwyższy w jednostkach: Kościelna Wieś (12,5) i Węgliniec Północ (8,86). Szczegółowe dane dotyczące zjawiska ubóstwa przedstawiają tabele 5 i 6.

Tabela 5 Analiza wskaźnikowa dla zjawiska ubóstwa w sferze społecznej – część 1

UBÓSTWO						
Jednostka analityczna	Udział osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców		Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie rodzin		Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	
	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja
Węgliniec Północ	0,058	-0,262	18,3%	0,135	40,5%	0,549
Węgliniec Południe	0,035	0,589	15,4%	0,243	31,8%	0,942
Czerwona Woda	0,032	0,709	15,2%	0,250	65,3%	-0,575
Jagodzin	0,080	-1,064	11,4%	0,396	27,6%	1,132
Kościelna Wieś	0,095	-1,625	13,5%	0,315	43,5%	0,413
Piaseczna	0,048	0,113	7,9%	0,529	30,0%	1,023
Stary Węgliniec	0,013	1,419	7,9%	0,527	100,0%	-2,146
Zielonka	0,070	-0,686	12,2%	0,364	64,7%	-0,548
Ruszów Centrum	0,010	1,519	100,0%	-2,978	75,0%	-1,014
Ruszów	0,070	-0,711	16,1%	0,218	47,6%	0,225

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 6 Analiza wskaźnikowa dla zjawiska ubóstwa w sferze społecznej – część 2

UBÓSTWO						
Jednostki analityczne	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej dotkniętych problemem alkoholizmu w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej		Kwota wypłaconych zasiłków w przeliczeniu na liczbę osób korzystających z pomocy społecznej		Liczba uczniów korzystających z posiłków finansowanych przez OPS w przeliczeniu na 100 uczniów	
	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja
Węgliniec Północ	7,5%	0,540	1 528,88	0,308	8,86	-0,433
Węgliniec Południe	1,7%	0,919	1 421,29	0,377	4,31	-0,326
Czerwona Woda	12,2%	0,231	3 537,24	-0,986	0,00	-0,224
Jagodzin	3,4%	0,804	762,41	0,802	5,71	-0,359
Kościelna Wieś	4,3%	0,745	1 623,78	0,247	12,50	-0,518
Piaseczna	10,0%	0,377	664,50	0,865	0,00	-0,224
Stary Węgliniec	33,3%	-1,142	379,42	1,048	1,43	-0,258
Zielonka	29,4%	-0,887	2 656,00	-0,418	8,33	-0,420
Ruszków Centrum	50,0%	-2,228	5 815,50	-2,454	0,00	-0,224
Ruszków	6,0%	0,641	1 678,77	0,211	-136,36	2,986

Źródło: opracowanie własne.

PRZESTĘPCZOŚĆ

Przestępczość rozumie się jako wszelkiego rodzaju czyny określone przez prawo jako zachowania niezgodne z normą prawną, popełnione na danym terenie w określonym czasie. Do ograniczania przestępczości służą m.in. takie działania jak: prowadzenie profilaktyki kryminalistycznej, racjonalna polityka karna, kontrola społeczna, współpraca społeczności lokalnych z odpowiednimi służbami i wpływ wychowawczy.

Do 1 maja 2015 roku o bezpieczeństwo w Gminie Węgliniec dbał Posterunek Policji, który został zlikwidowany. Od tamtej pory Gmina podlegała pod Komisariat Policji w Pieńsku pod adresem Zgorzelecka 31, a także pod Policję Powiatową w Zgorzelcu. Jednak przestępczość w Gminie zaczęła gwałtownie rosnąć i w 2019 roku zawarte zostało porozumienie pomiędzy władzami Gminy Węgliniec, a Komendantem Wojewódzkim Policji we Wrocławiu dotyczące przywrócenia Posterunku Policji w Węglińcu. Obecnie trwają prace remontowe, dzięki którym Posterunek Policji wznowi pracę.

Analizując występowanie zjawiska przestępczości wśród jednostek analitycznych w Gminie Węgliniec, korzystano z następujących wskaźników:

- Liczba stwierdzonych przestępstw i wykroczeń (poza zdarzeniami drogowymi i przestępstwami gospodarczymi) w tym czyny karalne nieletnich na 1000 mieszkańców,

- Liczba osób objętych procedurą "Niebieskiej Karty" w przeliczeniu na 100 mieszkańców.

Liczba stwierdzonych przestępstw i wykroczeń (poza zdarzeniami drogowymi i przestępstwami gospodarczymi) w tym czyny karalne nieletnich na 1000 mieszkańców osiągnęła najwyższe wartości w jednostkach: Zielonka (53,28), Piaseczna (38,46) i Węgliniec Północ (38,44). W Węglińcu Północ wysoki był również wskaźnik dotyczący liczby osób objętych procedurą „Niebieskiej Karty” w przeliczeniu na 100 mieszkańców, który wyniósł 0,23 i był on najwyższy spośród analizowanych jednostek. Szczegółowe dane dotyczące zjawiska przestępczości przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7 Analiza wskaźnikowa dla zjawiska przestępczości w sferze społecznej

Jednostka analityczna	PRZESTĘPCZOŚĆ			
	Liczba stwierdzonych przestępstw i wykroczeń (poza zdarzeniami drogowymi i przestępstwami gospodarczymi) w tym czyny karalne nieletnich na 1000 mieszkańców		Liczba osób objętych procedurą "Niebieskiej Karty" w przeliczeniu na 100 mieszkańców	
	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja
Węgliniec Północ	38,44	-1,044	0,23	-1,700
Węgliniec Południe	12,83	0,539	0,12	-0,476
Czerwona Woda	21,54	0,001	0,00	0,779
Jagodzin	16,53	0,310	0,00	0,779
Kościelna Wieś	16,53	0,310	0,00	0,779
Piaseczna	38,46	-1,045	0,00	0,779
Stary Węgliniec	17,06	0,278	0,21	-1,493
Zielonka	53,28	-1,961	0,00	0,779
Ruszków Centrum	0,00	1,332	0,00	0,779
Ruszków	0,84	1,280	0,17	-1,006

Źródło: opracowanie własne.

OSOBY ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI

Zgodnie z Ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (zwana dalej ustawą), za osobę ze szczególnymi potrzebami uznaje się osobę, która ze względu na swoje cechy zewnętrzne lub wewnętrzne, albo ze względu na okoliczności, w których się znajduje, musi podjąć dodatkowe działania lub zastosować dodatkowe środki w celu przezwyciężenia bariery, aby uczestniczyć w różnych sferach życia na zasadzie równości z innymi osobami. Osoby ze szczególnymi potrzebami, rozumiane zgodnie z zakresem dostępności, zdefiniowanym w Programie rządowym Dostępność Plus 2018-2025, to między innymi:

- osoby na wózkach inwalidzkich, poruszające się o kulach, o ograniczonej możliwości poruszania się,
- osoby niewidome i słabowidzące,
- osoby z niepełnosprawnością słuchu,
- osoby głuchoniewidome,
- osoby z niepełnosprawnością psychiczną i intelektualną,

- osoby starsze i osłabione chorobami,
- kobiety w ciąży,
- osoby z małymi dziećmi, w tym z wózkami dziecięcymi,
- osoby mające trudności w komunikowaniu się z otoczeniem (także z rozumieniem języka pisanego albo mówionego),
- osoby o nietypowym wzroście (w tym również dzieci),
- osoby z ciężkim lub nieporęcznym bagażem, towarem.

Do minimalnych wymagań wg Ustawy należy zapewnienie w instytucjach publicznych dostępności architektonicznej, cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej. Na podstawie Ustawy utworzono Fundusz Dostępności, dzięki któremu możliwe jest udzielane, w formie pożyczki, wsparcia finansowego przyczyniającego się do poprawy dostępności.

Zjawisko związane z wysoką liczbą mieszkańców będących osobami ze specjalnymi potrzebami w Gminie Węglińiec analizowano w oparciu o następujące wskaźniki:

- Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w ogólnej liczbie mieszkańców,
- Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej.

W przypadku osób ze szczególnymi potrzebami, odsetek osób, które korzystają z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w ogólnej liczbie mieszkańców najwyższy był w jednostkach tj. Kościelna Wieś (2,1%), Ruszów (1,4%) i Węglińiec Północ (1,1%). Kolejną grupą osób ze szczególnymi potrzebami są osoby obciążone długotrwałą lub ciężką chorobą. W tym przypadku wskaźnik osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej najwyższe wartości osiągnął w jednostkach analitycznych, do których należy Stary Węglińiec (66,7%) i Ruszów Centrum (50,0%). Szczegółowe dane dla sytuacji osób ze szczególnymi potrzebami przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8 Analiza wskaźnikowa dla sytuacji osób ze szczególnymi potrzebami w sferze społecznej

Jednostka analityczna	OSOBY ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI			
	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w ogólnej liczbie mieszkańców		Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	
	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja
Węgliniec Północ	1,1%	-0,336	15,0%	0,355
Węgliniec Południe	0,8%	0,239	6,7%	0,768
Czerwona Woda	1,0%	-0,082	28,6%	-0,321
Jagodzin	0,6%	0,743	20,7%	0,071
Kościelna Wieś	2,1%	-2,179	8,7%	0,668
Piaseczna	1,0%	-0,048	0,0%	1,101
Stary Węgliniec	0,6%	0,572	66,7%	-2,217
Zielonka	0,8%	0,225	5,9%	0,808
Ruszków Centrum	0,0%	1,806	50,0%	-1,387
Ruszków	1,4%	-0,940	19,0%	0,153

Źródło: opracowanie własne.

KAPITAŁ LUDZKI

Sytuację zmian liczby ludności w powiecie zgorzeleckim w latach 2016-2020 przedstawia poniższa tabela. Wskazać należy, że w ciągu analizowanych lat liczba ludności w Gminie Węgliniec stopniowo się zmniejszała. Spadek liczby ludności obserwowany był również w pozostałych gminach powiatu z wyjątkiem Gminy wiejskiej Zgorzelec. Z zestawienia wynika również, że liczba ludności w Gminie Węgliniec jest porównywalna do Gminy Zgorzelec i Pieńsk, stanowi ona 9% mieszkańców powiatu.

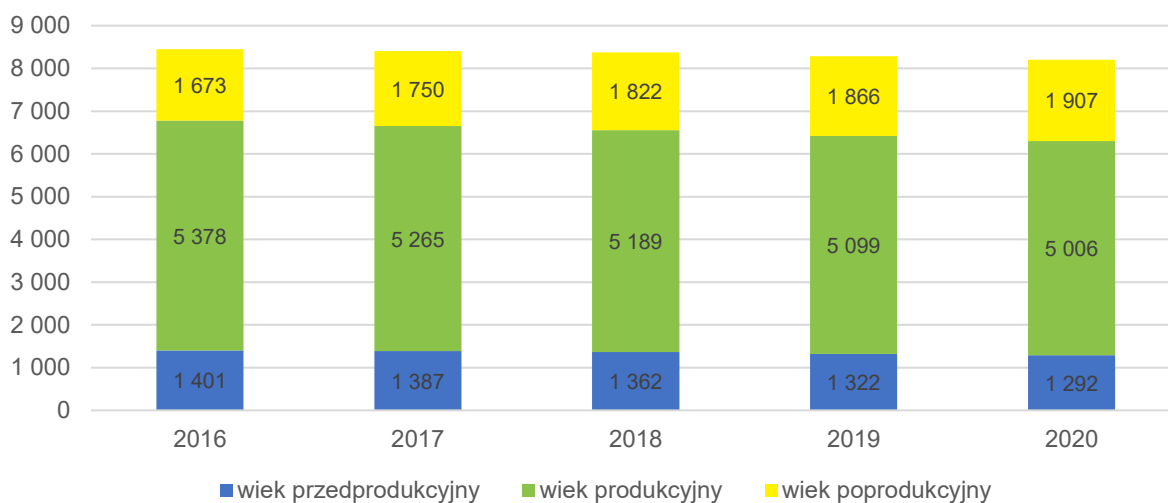
Tabela 9 Kształtowanie się liczby ludności w powiecie zgorzeleckim w latach 2016-2020

JST	2016	2017	2018	2019	2020	udział w 2020 r.	średnia dynamika
powiat zgorzelecki	91 258	90 584	90 003	89 188	88 386	100%	99,2%
Sulików	6 129	6 082	6 061	6 012	6 030	7%	99,6%
Zawidów	4 258	4 232	4 217	4 180	4 132	5%	99,3%
Miasto Zgorzelec	31 089	30 738	30 521	30 231	29 810	34%	99,0%
Bogatynia	23 706	23 462	23 210	22 940	22 633	26%	98,8%
Pieńsk	9 218	9 179	9 112	9 022	9 025	10%	99,5%
Węgliniec	8 452	8 402	8 373	8 287	8 205	9%	99,3%
Gmina Zgorzelec	8 406	8 489	8 509	8 516	8 551	10%	100,4%

Źródło: opracowanie własne.

Odnosząc się do struktury ludności, w Gminie Węgliniec zaobserwowano, że liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym corocznie stopniowo malała. Odwrotna sytuacja miała miejsce w przypadku liczby osób w wieku poprodukcyjnym, którą przez cały badany okres charakteryzowała tendencja wzrostowa. Skutki takiej sytuacji wiążą się ze zmianą struktury ludności, w której udział osób starszych jest wyższy niż osób młodych i wchodzących na rynek pracy, stąd też nastąpił wzrost zapotrzebowania na nowe usługi społeczne, a jednocześnie spadek zapotrzebowania na inne, obecnie jeszcze poszukiwane.

Wykres 6 Struktura ekonomicznych grup wiekowych w Gminie Węgliniec w latach 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Pogłębiając analizę struktury demograficznej Gminy Węgliniec można zauważyć, że odsetek mieszkańców w tzw. wieku kreatywnym (ludność w wieku 25-34 lat) w okresie 2016-2020 charakteryzowała tendencja spadkowa, jednocześnie dynamika spadku wskaźnika w Gminie była niższa niż w powiecie i województwie. Spadek mieszkańców w wieku kreatywnym jest negatywną cechą, świadczącą o odpływie osób z największym potencjałem rozwoju.

Tabela 10 Wskaźniki demograficzne dla Gminy Węglińiec w 2016 i 2020 roku na tle innych jednostek

JST	mieszkańcy w wieku kreatywnym (%)			senioralne obciążenie demograficzne (%)		
	2016	2020	dynamika	2016	2020	dynamika
woj. dolnośląskie	15,72	13,38	85%	24,60	29,90	122%
powiat zgorzelecki	14,79	13,21	89%	23,80	29,10	122%
Gmina Węglińiec	15,53	14,30	92%	21,90	27,70	126%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Powyższa tabela przedstawia także wskaźnik senioralnego obciążenia demograficznego Gminy w okresie 2016-2020. Analizując tabelę zaobserwować można starzenie się społeczeństwa. Mimo wzrostu tego wskaźnika sytuacja Gminy na tle powiatu i województwa wypada bardziej korzystnie. W 2020 roku wskaźnik senioralnego obciążenia demograficznego w Gminie plasował się na poziomie 27,70%, podczas gdy w powiecie wynosił 29,10%, a w województwie 29,90%.

Starzejące się społeczeństwo, a także wskaźniki demograficzne związane z odpływem osób w wieku kreatywnym i zwiększającym się senioralnym obciążeniem wpływają na poziom kapitału społecznego. Zjawiska te w Gminie Węglińiec w podziale na jednostki analityczne analizowano za pomocą następujących wskaźników:

- Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności,
- Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym,
- Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności,
- Udział dzieci w wieku 0-3 lat w ogólnej liczbie mieszkańców.

Do najmłodszych jednostek analitycznych na terenie Gminy Węglińiec należą Zielonka, Czerwona Woda i Kościelna Wieś. Natomiast udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności najmniej korzystnie kształtuje się w Piasecznie (13,5%) i Ruszowie Centrum (12,1%). Są to jednostki, w których mieszka najmniej osób w wieku produkcyjnym na terenie Gminy. W przypadku wskaźnika ludności w wieku poprodukcyjnym przypadającej na 100 osób w wieku produkcyjnym również jednostka Ruszów Centrum jest w niekorzystnej sytuacji, dla której wartość wynosi 2175,00, co znacząco przekracza średnią dla Gminy.

Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności był najwyższy w Mieście Węglińiec – czyli jednostkach analitycznych Węglińiec Północ (28,2%) i Węglińiec Południe (27,5%). Można zatem stwierdzić, że jest to najstarsza część pod względem wieku mieszkańców w stosunku do całej Gminy. Najmniej dzieci w wieku 0-3 lat w ogólnej liczbie mieszkańców występuje również w jednostce Węglińiec Północ (2,1%) ale również

w Kościelnej Wsi (2,1%). Szczegółowe dane dotyczące kapitału ludzkiego w sferze społecznej przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11 Analiza wskaźnikowa dla sytuacji kapitału ludzkiego w sferze społecznej

Jednostka analityczna	KAPITAŁ LUDZKI							
	Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności		Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym		Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności		Udział dzieci w wieku 0-3 lat w ogólnej liczbie mieszkańców	
	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja
Węgliniec Północ	15,1%	-0,622	49,89	0,441	28,2%	-1,278	2,1%	-0,926
Węgliniec Południe	17,2%	0,087	49,69	0,441	27,5%	-1,067	2,3%	-0,535
Czerwona Woda	18,7%	0,588	35,33	0,463	21,2%	0,645	2,4%	-0,356
Jagodzin	17,6%	0,216	24,07	0,480	16,0%	2,078	2,2%	-0,752
Kościelna Wieś	18,6%	0,541	41,73	0,453	24,0%	-0,108	2,1%	-1,010
Piaseczna	13,5%	-1,191	29,50	0,472	19,7%	1,056	3,8%	2,328
Stary Węgliniec	17,7%	0,238	43,49	0,451	24,9%	-0,376	2,7%	0,113
Zielonka	23,4%	2,149	49,60	0,441	25,4%	-0,503	2,5%	-0,274
Ruszków Centrum	12,1%	-1,643	2175,00	-2,746	22,0%	0,438	3,3%	1,271
Ruszków	15,9%	-0,364	941,18	-0,896	26,8%	-0,884	2,7%	0,141

Źródło: opracowanie własne.

POZIOM EDUKACJI

Gmina Węgliniec jest organem prowadzącym dla trzech szkół podstawowych:

- Szkoła Podstawowa im. Marii Krasickiej w Węglińcu (liczba oddziałów: 19),
- Szkoła Podstawowa im. Orłąt Lwowskich i Bohaterów 37 Pułku Piechoty 7 Dywizji II Armii Wojska Polskiego w Ruszowie (liczba oddziałów: 13),
- Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Czerwonej Wodzie (liczba oddziałów: 9).

Najniższe wartości pod względem osiągniętych wyników z egzaminu ósmoklasisty ze średniej przedmiotów j. polski i matematyka odnotowano w miejscowościach Jagodzin, Kościelna Wieś, Piaseczna, Ruszków Centrum i Ruszków, dla których średnia osiągnęła wartość 45,70. Szczegółowe dane dotyczące poziomu edukacji przedstawia tabela poniżej.

Tabela 12 Analiza wskaźnikowa dla poziomu edukacji w poszczególnych jednostkach w sferze społecznej

Jednostka analityczna	POZIOM EDUKACJI	
	Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty (średnia z j. polskiego i matematyki)	
	wskaźnik	standaryzacja
Węgliniec Północ	47,65	1,156
Węgliniec Południe	47,65	1,156
Czerwona Woda	46,75	0,179
Jagodzin	45,70	-0,961
Kościelna Wieś	45,70	-0,961
Piasieczna	45,70	-0,961
Stary Węgliniec	47,65	1,156
Zielonka	47,65	1,156
Ruszków Centrum	45,70	-0,961
Ruszków	45,70	-0,961

Źródło: opracowanie własne.

AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA

Aktywność społeczną rozumie się jako wszelkie działania jednostek, które są wykonywane w ramach określonych ról, przyczyniające się do ożywienia i aktywizacji grup społecznych oraz organizacji i innych jednostek. Na aktywność społeczną mieszkańców duży wpływ mają także instytucje kultury zlokalizowane na terenie Gminy.

Potrzeby kulturalne mieszkańców Gminy Węgliniec zaspokajane są przez Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, którego głównymi zadaniami jest organizacja wydarzeń i spotkań (koncertów, warsztatów, wystaw, imprez plenerowych, zajęć artystycznych itp.). W ramach MGOK działa Węglińskie Centrum Kultury w Węglińcu oraz Domy Kultury w: Ruszkowie, Starym Węglińcu, Jagodzinie i Czerwonej Wodzie. Kolejną jednostką upowszechniającą kulturę w Gminie jest Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Węgliniec oraz jej 4 filie w m. Ruszkowo, Stary Węgliniec, Czerwona Woda i Jagodzin. Biblioteka prowadzi lekcje biblioteczne dla dzieci o różnej tematyce. Innym miejscem przeznaczonym do organizacji wydarzeń kulturalnych są zlokalizowane w Piasiecznej, Zielonce i Kościelnej Wsi świetlice środowiskowe. Innymi miejscami zachęcającymi do poznania historii Gminy są dwa punkty muzealne: Punkt Muzealny Kresów Wschodnich – muzeum utworzone w dwóch wagonach towarowych oraz Izba Podolska, która stanowi uzupełnienie do Punktu Muzealnego Kresów Wschodnich. Izbę można zwiedzać, a także organizować w niej spotkania rodzinne do 25 osób.

Warto dodać, iż Gmina Węgliniec posiada swój produkt lokalny, którym są pierogi z jagodami. W celu ich promocji i rozpowszechniania organizowana jest coroczna impreza „Jagodowe Lato” w miejscowości Ruszków. Do ważnych wydarzeń należy również organizowane corocznie 2-dniowe „Święto Grzybów”, podczas którego przeprowadzane są Mistrzostwa Europy w Zbieraniu Grzybów.

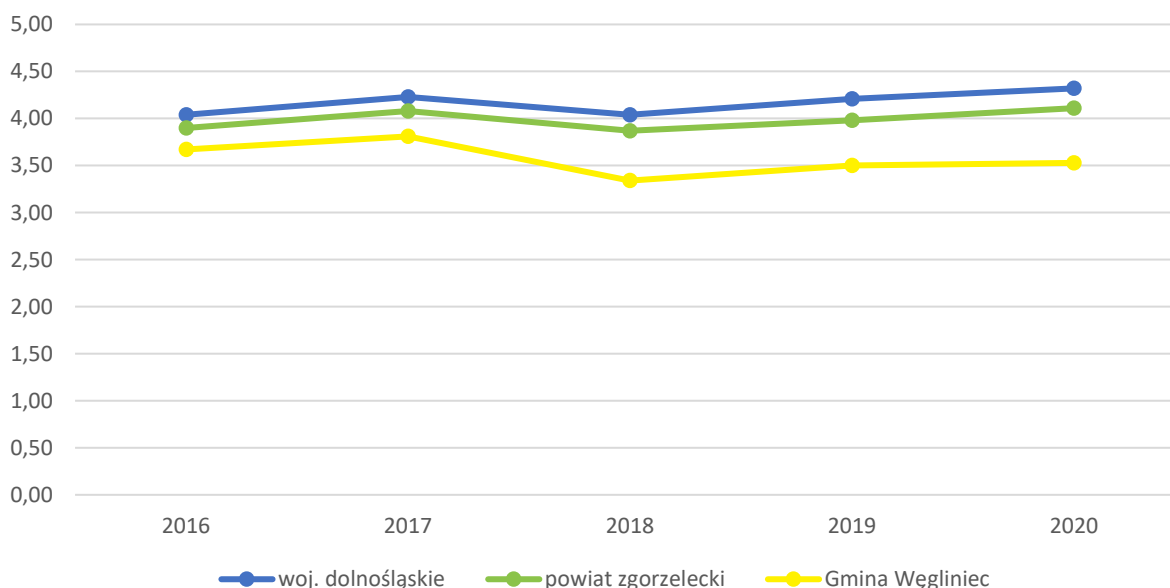
Ponadto Gmina Węgliniec jest członkiem Lokalnej Grupy Działania Bory Dolnośląskie, której głównym celem jest działanie na rzecz zrównoważonego rozwoju na obszarach wiejskich gmin, będących członkami stowarzyszenia. Do działań LGD Bory Dolnośląskie należą m.in.: wspieranie rozwoju obszarów wiejskich gmin regionu Bory Dolnośląskie, opracowanie

i realizacja strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność jako lokalna grupa działania, ochrona wartości historycznych, kulturowych, urbanistycznych, przyrodniczych i krajobrazowych na obszarze LGD, integracja mieszkańców oraz budowanie wspólnej tożsamości, rozwój turystyki, produktów regionalnych i przedsiębiorczości wiejskiej.

O aktywności mieszkańców danej Gminy, a także ich zaangażowaniu w życie społeczne świadczyć może także liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych oraz liczba kół gospodyń wiejskich zlokalizowanych w obrębie jednostki.

Poniższy wykres przedstawia zestawienie liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców dla Gminy, powiatu zgorzeleckiego i województwa dolnośląskiego. Najniższy udział kształtował się w Gminie Węgliniec i w 2020 roku wynosił on 3,51, gdzie dla porównania powiat zgorzelecki osiągnął wartość 4,11, a województwo dolnośląskie 4,32. Na przestrzeni analizowanych lat zauważyć można, iż we wszystkich jednostkach do 2017 obserwowano wzrost tego wskaźnika, następnie jego spadek oraz ponowny systematyczny wzrost od 2018 roku.

Wykres 7 Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 tys. mieszkańców w Gminie Węgliniec w latach 2016-2020 na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Analizę wskaźnikową z zakresu aktywności mieszkańców na rzecz lokalnej społeczności oraz promocji jednostki opracowano na podstawie wskaźnika:

- Liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 100 mieszkańców.

Wskaźnik dotyczący liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 100 mieszkańców najwyższe wartości osiągał w Ruszowie (6,70) i Ruszowie Centrum (7,07). Natomiast najniższe przyjmowały jednostki: Piaseczna (0,00) i Zielonka (0,00). Szczegółowe informacje dotyczące aktywności społecznej w sferze społecznej przedstawia poniższa tabela.

Wykres 8 Analiza wskaźnikowa dla aktywności społecznej w sferze społecznej

Jednostka analityczna	AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA	
	Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 100 mieszkańców	
	wskaźnik	standaryzacja
Węgliniec Północ	0,61	-0,383
Węgliniec Południe	0,29	-0,503
Czerwona Woda	0,26	-0,516
Jagodzin	0,55	-0,406
Kościelna Wieś	0,41	-0,458
Piaseczna	0,00	-0,615
Stary Węgliniec	0,32	-0,493
Zielonka	0,00	-0,615
Ruszów Centrum	7,07	2,064
Ruszów	6,70	1,924

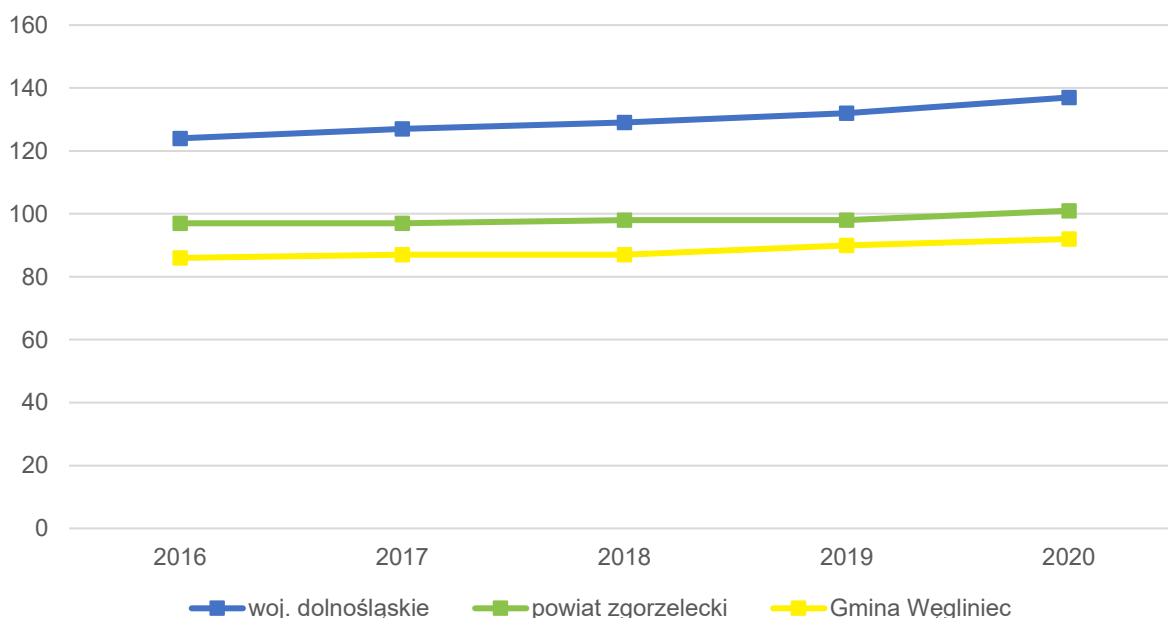
Źródło: opracowanie własne.

4.1 Sfera gospodarcza

Wspieranie rozwoju gospodarczego przez samorząd lokalny sprowadza się do działań z zakresu wspierania sektora prywatnego, efektywnego zarządzania i wykorzystywania zasobów jednostki oraz operatywnego zarządzania dochodami publicznymi, a także tworzeniem atrakcyjnych miejsc pracy. Możliwości rozwoju gospodarczego Gminy Węgliniec uzależnione są od wielu czynników. Wpływ na lokalizację nowych inwestycji ma duża powierzchnia lasów na terenie Gminy (ok. 82%), a także związane z tym formy ochrony przyrody. Czynniki te w połączeniu z walorami krajobrazowo-przyrodniczymi Gminy dają duży potencjał w kierunku rozwoju turystyki oraz sprawiają, że może stać się ona konkurencyjna w stosunku do innych gmin położonych w sąsiedztwie.

Pozytywnie na atrakcyjność inwestycyjną Gminy Węgliniec wpływa bliskie sąsiedztwo Państwa Niemieckiego. Przygraniczne położenie Gminy stwarza dodatkowe szanse dla efektywnego funkcjonowania podmiotów gospodarczych.

Na terenie Gminy w 2020 roku, według danych GUS, zarejestrowanych w REGON było 758 podmiotów gospodarczych, co stanowiło 8,5% podmiotów w powiecie zgorzeleckim. Należy zwrócić uwagę, że liczba ta rośnie. Na przestrzeni lat 2016-2020 liczba podmiotów gospodarczych zwiększyła się o 29. Przeliczając liczbę podmiotów gospodarczych na 1 000 mieszkańców, w latach 2016-2020 nastąpił wzrost wskaźnika zarówno w Gminie Węgliniec, jak i powiecie zgorzeleckim oraz województwie dolnośląskim, przy czym wskaźnik dla Gminy był na niższym poziomie niż dla pozostałych jednostek. W podziale działalności według sekcji PKD najwięcej firm działało w sekcji działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości (26%), następnie budownictwa (18%), a także handlu hurtowego i detalicznego; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (17%).

Rysunek 4 Podmioty gospodarcze wpisane do REGON na 1 000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

sfera gospodarcza na terenie Gminy Węgliniec zbadana została za pomocą wskaźników obrazujących aktywność gospodarczą w zakresie funkcjonujących przedsiębiorstw.

Wskaźniki, które poddano analizie to:

- Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych ogółem na 100 mieszkańców,
- Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych ogółem na 100 osób w wieku produkcyjnym.

Pod względem liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych ogółem na 100 mieszkańców najmniej korzystnie kształtuje się wskaźnik w Ruszowie (0,00) i Ruszowie Centrum (0,00). Analogiczna sytuacja występuje w przypadku liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych ogółem w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym.

Jednostkami z największym potencjałem gospodarczym obecnie są: Węgliniec Północ, Węgliniec Południe, Kościelna Wieś, Stary Węgliniec.

Tabela 13 Analiza wskaźnikowa dla aktywności gospodarczej w sferze gospodarczej

Jednostka analityczna	AKTYWNOŚĆ GOSPODARCZA			
	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych ogółem na 100 mieszkańców		Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych ogółem na 100 osób w wieku produkcyjnym	
	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja
Węgliniec Północ	4,38	0,737	7,73	0,800
Węgliniec Południe	4,56	0,843	8,24	0,973
Czerwona Woda	3,46	0,188	5,76	0,128
Jagodzin	3,58	0,261	5,39	0,003
Kościelna Wieś	4,55	0,836	7,91	0,861
Piaseczna	3,37	0,132	5,04	-0,119
Stary Węgliniec	4,69	0,923	8,18	0,951
Zielonka	2,87	-0,165	5,60	0,073
Ruszów Centrum	0,00	-1,877	0,00	-1,835
Ruszów	0,00	-1,877	0,00	-1,835

Źródło: opracowanie własne.

4.2 Sfera środowiskowa

Znaczną część terenu Gminy Węgliniec pokrywają obszary objęte ochroną przyrody tj. dwa rezerваты przyrody: Torfowisko pod Węglińcem oraz Wrzosiec koło Piasecznej, a także cztery obszary Natura 2000: Przygiełkowska Koło Gozdnicy (PLH080055), Wilki nad Nysą (PLH080044), Uroczyska Borów Dolnośląskich (PLH020072), Bory Dolnośląskie (PLB020005). Ponadto na terenie Gminy Węgliniec ustanowione zostały pomniki przyrody, wśród których wyróżnia się m.in. dąb szypułkowy, buk pospolity, wiąz szypułkowy czy stanowisko roślinności plioceńskiej. Innym wyróżniającym się elementem krajobrazu w Gminie Węgliniec są stawy hodowlane oraz opuszczone stawy, śródleśne oczka wodne i mokradła, które stanowią ostoję dla ptactwa wodnego i tworzą stanowiska unikatowych roślin torfowiskowych. Ponadto niektóre z nich charakteryzują się występowaniem ryb, co dało możliwość utworzenia stanowisk wędkarskich. Oprócz tego obszar, na którym położona jest Gmina bogaty jest w cenne złoża surowców naturalnych, wśród których wyróżnia się: surowiec ilasty ceramiki budowlanej, kwarcoplast, kruszywa, kaolin, węgiel brunatny oraz piaski szklarskie i formierskie.

Walory przyrodnicze i krajobrazowe wpływają na atrakcyjność gminy w oczach turystów, a także umożliwiają rekreację i aktywne spędzanie czasu wolnego na łonie natury. Jednak obecność form ochrony przyrody wpływa negatywnie na możliwość lokalizacji części przedsięwzięć, które mogą oddziaływać na środowisko.

Według *ustawy o rewitalizacji* szczególnymi zjawiskami kryzysowymi, występującymi w sferze środowiskowej są: przekroczone standardy jakości środowiska oraz obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska. Przykładem takiego odpadu jest azbest.

Azbest stanowi występujący w przyrodzie minerał odporny na działanie mrozu, wysokich temperatur, substancji chemicznych i jest odporny na rozciąganie. Składa się on z włókien – uwodnionych krzemianów magnezu, żelaza, wapnia i sodu. Wyroby azbestowe przede wszystkim wykorzystywano w budownictwie jako pokrycia dachowe, osłony elewacyjne ścian, przewody kominowe, rury wodociągowe i kanalizacyjne oraz elementy izolacyjne. Włókna azbestowe wnikają bezpośrednio do organizmu człowieka poprzez układ oddechowy, gromadzą się i zalegają w płucach. Azbest w niewielkim stopniu wchłaniany jest także przez skórę.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 2 września 2005 r. w sprawie wykazu substancji niebezpiecznych wraz z ich klasyfikacją i oznakowaniem (Dz.U. 2005 nr 201 poz. 1674) azbest widnieje jako substancja o udokumentowanym działaniu rakotwórczym kategorii 1, stanowiącym poważne zagrożenie zdrowia w następstwie narażenia na długotrwałe oddziaływanie na drogi oddechowe.

Warto jednak zaznaczyć, że Gmina Węgliniec aktywnie działa na rzecz poprawy aktualnego stanu, m.in. poprzez wykonywanie działań „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Węgliniec”.

Sfera środowiskowa na terenie Gminy Węgliniec przeanalizowana została za pomocą wskaźników obrazujących pokrycie powierzchni azbestem:

- Liczba budynków mieszkalnych pokrytych płytami azbestowo-cementowymi w ogólnej liczbie budynków,
- Powierzchnia materiałów zawierających azbest na 100 budynków,
- Powierzchnia materiałów zawierających azbest na 100 mieszkańców.

Pokrycie obiektów płytami azbestocementowymi w ogólnej liczbie budynków była najwyższa w Mieście Węgliniec – czyli jednostkach analitycznych tj. Węgliniec Północ i Węgliniec Południe. Analogiczna sytuacja występowała w przypadku powierzchni materiałów zawierających azbest w przeliczeniu na 100 budynków. Wskaźnik powierzchni materiałów zawierających azbest w przeliczeniu na 100 mieszkańców najmniej korzystnie kształtował się w jednostkach: Piaseczna (10,74) i Kościelna Wieś (9,67).

Tabela 14 Analiza wskaźnikowa dla pokrycia powierzchni publicznej azbestem w sferze środowiskowej

Jednostka analityczna	POKRYCIE AZBESTEM					
	Liczba obiektów pokrytych płytami azbestowocementowymi w ogólnej liczbie budynków		Powierzchnia materiałów zawierających azbest na 100 budynków		Powierzchnia materiałów zawierających azbest na 100 mieszkańców	
	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja
Węgliniec Północ	4720,0%	-2,523	1857,40	-2,239	0,54	0,846
Węgliniec Południe	2680,0%	-1,163	1518,60	-1,734	0,89	0,756
Czerwona Woda	23,1%	0,608	20,21	0,499	5,82	-0,484
Jagodzin	24,7%	0,607	27,42	0,488	7,33	-0,865
Kościelna Wieś	36,2%	0,599	33,91	0,478	9,67	-1,455
Piaseczna	30,6%	0,603	31,03	0,483	10,74	-1,725
Stary Węgliniec	14,2%	0,614	12,24	0,511	3,41	0,124
Zielonka	26,3%	0,606	4,42	0,522	0,34	0,895
Ruszów Centrum	1190,5%	-0,170	4,43	0,522	0,02	0,976
Ruszów	603,2%	0,221	39,19	0,471	0,20	0,932

Źródło: opracowanie własne.

4.3 Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Jak wspomniano wcześniej obszar Gminy Węglińiec w dużej mierze pokrywają lasy oraz zbiorniki wodne, które wpływają na możliwość gospodarowania przestrzenią i w przestrzeni. Analizując strukturę funkcjonalno-przestrzenną Gminy, zauważa się, że występują tu dwie dominujące funkcje: transportowa oraz leśna. Funkcja transportowa wynika z umiejscowienia w Węglińcu jednego z największych w kraju węzła transportowo-komunikacyjnego. Oprócz funkcji komunikacyjnej kolej wykorzystywana jest w gospodarce leśnej i przemyśle drzewnym. Leśna funkcja węzła opiera się na działalności trzech nadleśnictw: Ruszów, Węglińiec i Pieńsk. Na terenie Gminy funkcjonuje również kilka prywatnych zakładów przetwórstwa drzewnego.

Podstawą rozwoju przestrzennego Gminy będzie istniejący układ komunikacyjny, wiążący wszystkie jednostki osadnicze, którego podstawę tworzy droga wojewódzka nr 296 oraz układ dróg powiatowych i gminnych obsługujących poszczególne tereny.

Analizując Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Węglińiec stwierdzić można, iż rozwój przestrzenny Gminy w kolejnych latach odbywał się będzie poprzez lokalizację zabudowy w granicach obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach poszczególnych jednostek osadniczych oraz na obszarach przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę. Pozostałe obszary Gminy zagospodarowane zostaną w dalszej kolejności zgodnie z zapotrzebowaniem.

Sfera funkcjonalno-przestrzenna to również obiekty infrastruktury publicznej, do której mieszkańcy mają bezpośredni dostęp. Obiekty infrastruktury sportowej, a także w szczególności place zabaw umożliwiają mieszkańcom jednostki samorządu terytorialnego prowadzenie aktywnego trybu życia już od najmłodszych lat. Aktywność fizyczna przekładająca się na sprawność psychofizyczną prowadzi do kształtowania wśród mieszkańców postaw prozdrowotnych, co w konsekwencji zmniejsza niebezpieczeństwo zapadania na niektóre choroby cywilizacyjne jak np. otyłość.

Zgodnie z *ustawą o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 485.)* przykładami zjawisk kryzysowych mogących wystąpić w sferze przestrzenno-funkcjonalnej, są:

- niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny,
- brak dostępu do podstawowych usług lub ich niska jakość,
- niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru,
- niedostosowanie infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami,
- niski poziom obsługi komunikacyjnej,
- niedobór lub niska jakość terenów publicznych.

Sytuację w sferze przestrzenno-funkcjonalnej przeanalizowano na podstawie danych obrazujących dostęp do określonych obiektów infrastruktury publicznej, tj.:

- Powierzchnia ogólnodostępnych terenów zieleni na 100 mieszkańców,
- Liczba obiektów infrastruktury sportowej na 100 mieszkańców.

Wskaźnik dotyczący powierzchni ogólnodostępnych terenów zieleni na 100 mieszkańców niekorzystnie kształtował się w jednostkach, w których nie występowały tereny zieleni w myśl definicji ustawowej, tj. w jednostkach Węglińiec Południe, Kościelna Wieś, Ruszów Centrum.

Dostęp infrastruktury publicznej został zmierzony wskaźnikiem liczby obiektów infrastruktury sportowej w przeliczeniu na 100 mieszkańców. W tym przypadku najmniej korzystnie kształtuje się obraz jednostek Kościelna Wieś i Ruszów Centrum, w których jest brak obiektów infrastruktury sportowej.

Tabela 15 Analiza wskaźnikowa dla sfery przestrzenno-funkcjonalnej

Jednostka analityczna	DOSTĘPNOŚĆ TERENÓW ZIELENI		DOSTĘPNOŚĆ INFRASTRUKTURY PUBLICZNEJ	
	Powierzchnia ogólnodostępnych terenów zieleni na 100 mieszkańców		Liczba obiektów infrastruktury sportowej na 100 mieszkańców	
	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja
Węglińiec Północ	0,09	-0,055	0,15	-0,709
Węglińiec Południe	0,00	-0,768	0,29	-0,460
Czerwona Woda	0,07	-0,147	0,20	-0,625
Jagodzin	0,09	-0,032	0,83	0,428
Kościelna Wieś	0,00	-0,734	0,00	-0,952
Piaseczna	0,06	-0,287	0,48	-0,149
Stary Węglińiec	0,02	-0,572	0,43	-0,240
Zielonka	0,17	0,635	1,23	1,100
Ruszów Centrum	0,00	-0,768	2,02	2,420
Ruszów	0,42	2,728	0,08	-0,812

Źródło: opracowanie własne.

4.4 Sfera techniczna

Postępująca degradacja stanu technicznego i estetycznego obiektów przestrzeni publicznej zauważalna jest przez wszystkich użytkowników przestrzeni tj. mieszkańców, turystów lub osoby odwiedzające Gminę. Zdegradowane, a niekiedy także zdewastowane obiekty szpecą przestrzeń niszcząc ład przestrzenny i walory estetyczne. Tereny, na których stan techniczny obiektów, określa się jako zły lub bardzo zły często, stają się nieatrakcyjne dla mieszkańców i przestają być użytkowane, co sprawia, że pogłębia się degradacja tego terenu. Zwiększa to tendencję do łamania norm społecznych oraz sprzyja wzrostowi przestępczości⁵.

Według *ustawy o rewitalizacji* negatywnymi zjawiskami technicznymi, które należy przeanalizować w szczególności są: stan degradacji technicznej obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, brak funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności oraz ochrony środowiska i zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Do obiektów przestrzeni publicznej należą budynki komunalne. Pojęcie to rozumiane jako ogół lokali należących do Gminy, służące realizacji zadań własnych Gminy w znacznej części przypadków wymagają gruntownych lub częściowych remontów.

Zły stan techniczny budynków oświaty (szkoły, przedszkole, żłobki) może zniechęcać dzieci do nauki oraz do uczęszczania na zajęcia, a brak odpowiednich warunków lokalowych (sale gimnastyczne, pracownie itp.) skutkuje ograniczeniem możliwości w prowadzeniu zróżnicowanych zajęć dostosowanych do wieku i potrzeb uczniów. Stan przestrzeni publicznych, w których realizowane są usługi z zakresu ochrony zdrowia (ośrodki zdrowia, przychodnie), działań władz samorządowych (budynki urzędów, placówek) również w dużym stopniu wpływa na poziom zadowolenia mieszkańców z realizacji tych usług, co w sposób bezpośredni wiąże się z nastrojami i emocjami pojawiającymi się w sferze społecznej.

Sfera techniczna na terenie Gminy Węgliniec została przeanalizowana na podstawie wskaźników obrazujących stan techniczny przestrzeni publicznej:

- Liczba budynków mieszkalnych w złym stanie technicznym w ogólnej liczbie budynków,
- Liczba budynków mieszkalnych w złym stanie technicznym na 100 mieszkańców,
- Odsetek obiektów komunalnych wymagających remontów w ogólnej liczbie budynków komunalnych.

Wskaźnik dotyczący liczby budynków mieszkalnych w złym stanie technicznym w ogólnej liczbie budynków niekorzystnie kształtuje się w jednostce Ruszów Centrum (50,0%). Wartość budynków mieszkalnych w złym stanie technicznym w przeliczeniu na 100 mieszkańców, również jest najgorsza w Ruszowie Centrum (0,25). W przypadku odsetka obiektów komunalnych wymagających remontów w ogólnej liczbie budynków komunalnych, najgorszą

⁵ Teoria rozbitych okien (teoria rozbitej szyby): G. Kelling, C. Coles, 1982, *Fixing Broken Windows: Restoring Order and Reducing Crime in Our Communities*.

sytuacją charakteryzują się jednostki Zielonka (100,0%) i Ruszów (156,1%). Szczegółowe informacje dotyczące stanu technicznego przestrzeni publicznej przedstawia tabela poniżej.

Tabela 16 Analiza wskaźnikowa dla sfery technicznej

Jednostka analityczna	STAN TECHNICZNY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ					
	Liczba budynków mieszkalnych w złym stanie technicznym w ogólnej liczbie budynków		Liczba budynków mieszkalnych w złym stanie technicznym na 100 mieszkańców		Odsetek obiektów komunalnych wymagających remontów w ogólnej liczbie budynków komunalnych	
	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja
Węglińiec Północ	0,0%	0,333	0,00	0,333	53,8%	-0,004
Węglińiec Południe	0,0%	0,333	0,00	0,333	42,9%	0,230
Czerwona Woda	0,0%	0,333	0,00	0,333	75,0%	-0,457
Jagodzin	0,0%	0,333	0,00	0,333	0,0%	1,146
Kościelna Wieś	0,0%	0,333	0,00	0,333	50,0%	0,078
Piaseczna	0,0%	0,333	0,00	0,333	0,0%	1,146
Stary Węglińiec	0,0%	0,333	0,00	0,333	0,0%	1,146
Zielonka	0,0%	0,333	0,00	0,333	100,0%	-0,991
Ruszów Centrum	50,0%	-3,000	0,25	-3,000	58,5%	-0,105
Ruszów	0,0%	0,333	0,00	0,333	156,1%	-2,190

Źródło: opracowanie własne.

5. WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO

Zgodnie z przyjętą metodyką wyznaczenia obszaru zdegradowanego, do obszaru zdegradowanego włączone mogą zostać wszystkie te jednostki analityczne, dla których wartość wskaźnika syntetycznego natężenia zjawisk kryzysowych w sferze społecznej jest mniejsza od 0 oraz dla których zidentyfikowano przynajmniej jedno negatywne zjawisko w przynajmniej jednej z 4 sfer wskazanych w art. 9 ust. 1 pkt 1-4 ustawy o rewitalizacji. Zgodnie z ustawą o rewitalizacji, obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, pod warunkiem stwierdzenia na każdym z podobszarów występowania koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych.

Zgodnie z Ustawą o rewitalizacji, obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, pod warunkiem stwierdzenia na każdym z podobszarów występowania koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych.

Natężenie zjawisk kryzysowych w sferze społecznej zdiagnozowano w następujących jednostkach analitycznych Gminy Węglińiec: Węglińiec Północ, Kościelna Wieś, Stary Węglińiec, Zielonka, Ruszów Centrum.

W Tabeli nr 17 przedstawiono w sposób zbiorczy wyniki analizy wskaźnikowej sfery społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej przy użyciu wskaźnika syntetycznego dla wszystkich badanych jednostek analitycznych. Z kolei Tabela nr 18 przedstawia uporządkowane wyniki analizy sfery społecznej obszaru zdegradowanego, ze wskazaniem liczby pozostałych sfer, w których stwierdzono występowanie zjawisk kryzysowych oraz dotyczących go danych powierzchniowych i ludnościowych.

W tak przyjętej analizie, obszar zdegradowany stanowi pięć zamieszkałych jednostek analitycznych, których łączna powierzchnia wynosi 136,14 km², co stanowi 40,2% ogólnej powierzchni Gminy, a zamieszkują je łącznie 3 540 osób, które stanowią 46,1% wszystkich mieszkańców Gminy Węglińiec.

Obszary zdegradowane na terenie Gminy Węglińiec, jednostki dla których wskaźnik syntetyczny przyjął w sferze społecznej wartości poniżej 0 oraz dla których stwierdzono występowanie zjawisk kryzysowych w co najmniej jednej z pozostałych sfer.

Tabela 17 Analiza sfery społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej przy użyciu wskaźnika syntetycznego – zestawienie zbiorcze

Jednostka analityczna	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera środowiskowa	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Sfera techniczna
Węgliniec Północ	-0,144	0,596	-1,306	-0,382	0,221
Węgliniec Południe	0,255	0,666	-0,714	-0,614	0,299
Czerwona Woda	0,006	0,291	0,207	-0,386	0,070
Jagodzina	0,268	0,278	0,077	0,198	0,604
Kościelna Wieś	-0,077	0,636	-0,126	-0,843	0,248
Piaseczna	0,366	0,215	-0,213	-0,218	0,604
Stary Węgliniec	-0,134	0,681	0,416	-0,406	0,604
Zielonka	-0,168	0,189	0,674	0,867	-0,108
Ruszków Centrum	-0,512	-1,204	0,443	0,826	-2,035
Ruszków	0,141	-2,348	0,541	0,958	-0,508

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 18 Obszary zdegradowane na terenie Gminy Węgliniec, jednostki dla których wskaźnik syntetyczny przyjął w sferze społecznej wartości poniżej 0 oraz dla których stwierdzono występowanie zjawisk kryzysowych w co najmniej jednej z pozostałych sfer

Jednostka analityczna	Sfera społeczna	Liczba pozostałych sfer, w których stwierdzono występowanie zjawisk kryzysowych	Liczba ludności w jednostce analitycznej	Udział wśród całkowitej ludności gminy	Powierzchnia jednostki analitycznej	Udział w całkowitej powierzchni Gminy (%)
Ruszków Centrum	-0,512	2	396	5,15%	0,1	0,03%
Zielonka	-0,168	1	244	3,17%	19,81	5,85%
Węgliniec Północ	-0,144	2	1718	22,37%	4,03	1,19%
Stary Węgliniec	-0,134	1	938	12,20%	98,22	29,02%
Kościelna Wieś	-0,077	2	242	3,15%	13,98	4,13%

Źródło: opracowanie własne.

6. WYZNACZENIE OBSZARU REWITALIZACJI

Z ustawy o rewitalizacji wynika, że aby dany obszar Gminy mógł zostać uznany za obszar rewitalizacji konieczne jest, by występowała na nim koncentracja negatywnych zjawisk oraz aby był on istotny dla rozwoju lokalnego całej Gminy.

Wyznaczając obszar rewitalizacji na terenie Gminy Węgliniec kierowano się również zasadą nieprzekraczalności ustawowych wartości 20% powierzchni Gminy oraz 30% liczby mieszkańców. Zgodnie z przeprowadzoną analizą wskaźnikową jako obszar rewitalizacji wyznaczono następujące jednostki analityczne: **Węgliniec Północ** oraz **Ruszów Centrum**. Wyboru tych jednostek dokonano na podstawie łącznego spełnienia kryteriów takich jak:

- I. **Jednostka obszaru rewitalizacji zamieszkiwana jest przez minimum 300 mieszkańców,**
- II. **W jednostce, która zostanie zaliczona do obszaru rewitalizacji zachodzi koncentracja negatywnych zjawisk w co najmniej dwóch sferach innych niż sfera społeczna,**
- III. **Jednostka obszaru rewitalizacji jest istotna dla rozwoju lokalnego całej Gminy.**

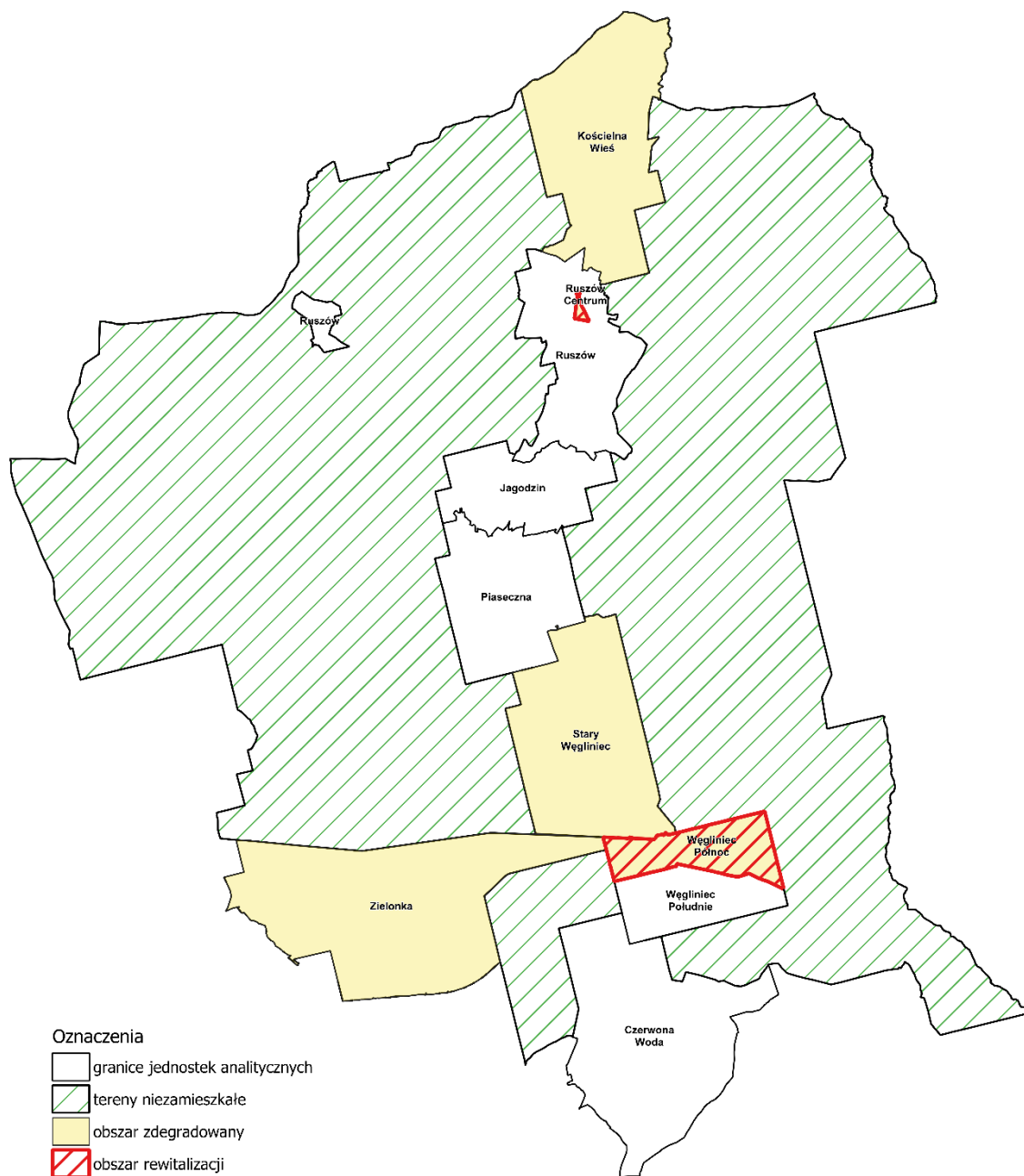
Węgliniec Północ – jest to jednostka znajdująca się w południowej części Gminy Węgliniec, której powierzchnia wynosi 4,03 km², co daje 1,19% powierzchni całej Gminy. Jednostkę tą zamieszkuje 1 718 osób, które stanowią 22,37% ludności Gminy. Jest to najbardziej zaludniona jednostka Gminy. Pełni ona rolę jednostki osadniczej zaspokajającej potrzeby mieszkańców również z obszarów ją otaczających. Na terenie jednostki znajdują się m.in.: Otwarta Strefa Aktywności, Park Miejski, Stadion Miejski w Węglińcu im. Adama Galanta, Targowisko Miejskie, Dworzec kolejowy, Urząd Miasta i Gminy w Węglińcu, Nadleśnictwo Węgliniec, Muzeum Kresów Wschodnich w Węglińcu, Ochotnicza Straż Pożarna, a także inne usługi służące lokalnej społeczności. Jednostka ta jest istotna dla rozwoju lokalnego z uwagi na pełniące funkcje obszaru miejskiego, który to jest ośrodkiem zarządzania Gminą. Występuje tu największa koncentracja lokalnych usług. Węgliniec Północ jest także miejscem szczególnym dla Gminy z uwagi na możliwość zwiększania prestiżu Gminy oraz integracji jej mieszkańców.

Ruszów Centrum – jest to jednostka znajdująca się w północnej części Gminy Węgliniec, której powierzchnia wynosi 0,10km², co daje 0,03% powierzchni całej Gminy. Jednostkę tą zamieszkuje 396 osób, które stanowią 5,15% ludności Gminy. Jest to jednostka o wysokim wskaźniku gęstości zaludnienia. Na terenie jednostki znajdują się m.in.: Filia Urzędu Poczтового Pieńsk w Ruszowie, stacja kolejowa, park, a także inne usługi służące lokalnej społeczności.

Powierzchnia obszaru rewitalizacji wynosi 4,13 km², jest to 1,2% powierzchni Gminy. Natomiast liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji wynosi 2 116 i jest to 27,5% ludności Gminy. Poglądowy przebieg granic obszaru rewitalizacji przedstawia mapa (Rysunek 4).

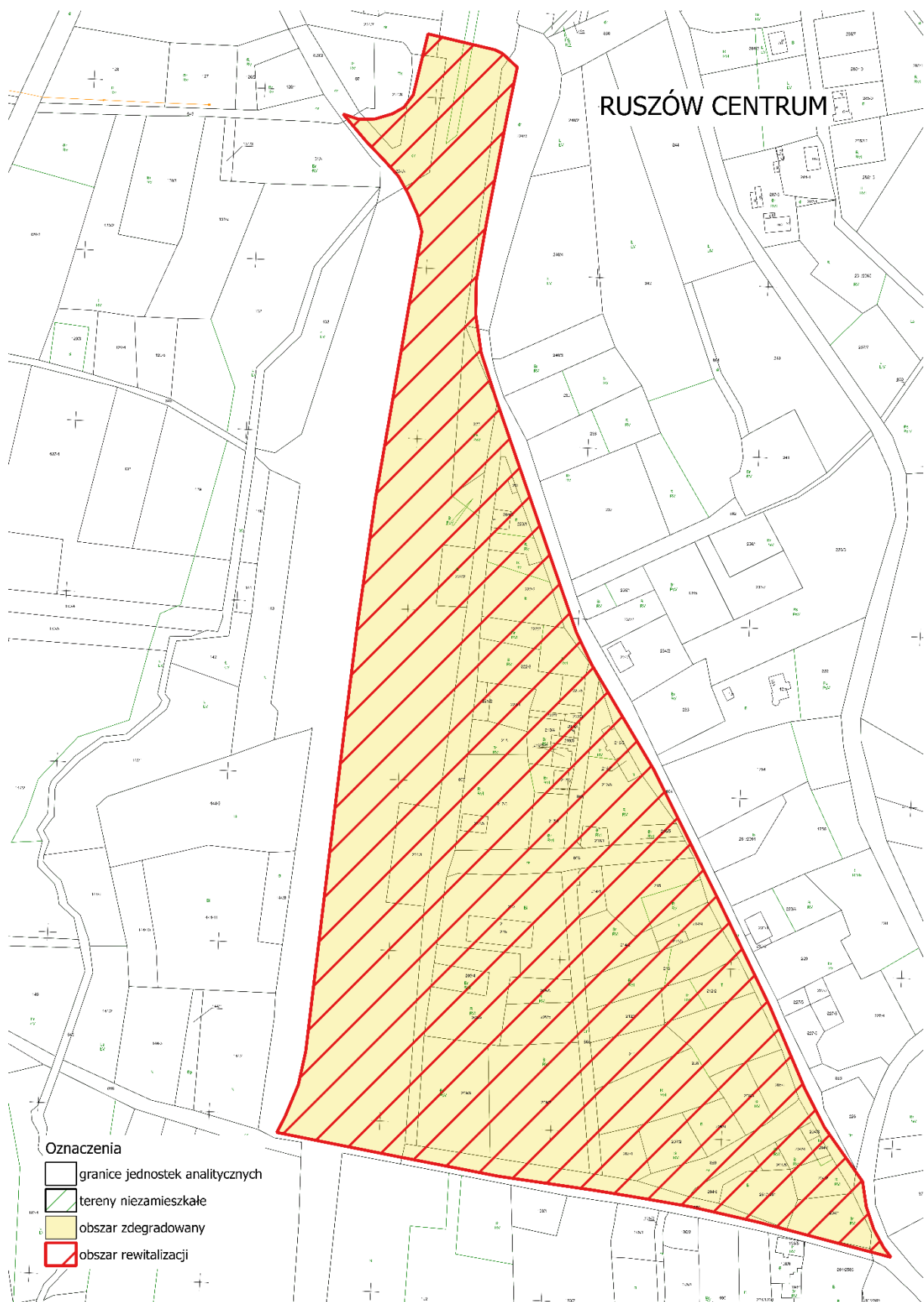
Obszar zdegradowany wraz z obszarem rewitalizacji prezentuje mapa zasadnicza sporządzona zgodnie z art. 11 ust. 4 *ustawy o rewitalizacji*, stanowiąca załącznik 1 do uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Rysunek 5 Poglądowa mapa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Węgliniec

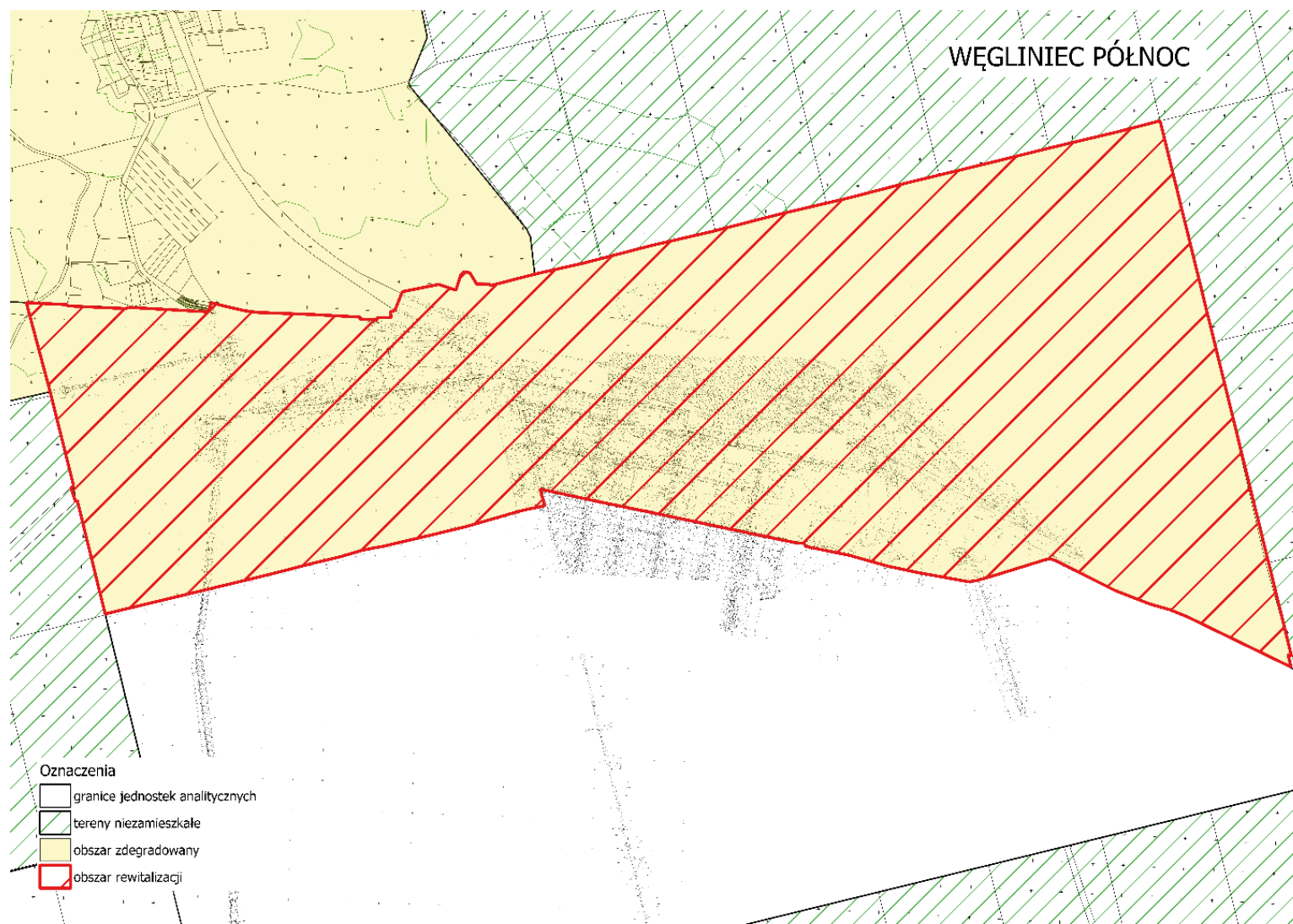
Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 6 Poglądowa mapa obszaru rewitalizacji – Ruszów Centrum

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 7 Poglądowa mapa obszaru rewitalizacji – Węgliniec Północ

Źródło: opracowanie własne.

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1 Zmiany demograficzne w Gminie Węgliniec w latach 2010-2020.....	6
Wykres 2. Przyrost naturalny i saldo migracji w Gminie Węgliniec na przestrzeni 10 lat.....	7
Wykres 3 Udział mieszkańców mających dostęp do infrastruktury sieciowej w roku 2020.....	8
Wykres 4 Udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie osób w wieku produkcyjnym	21
Wykres 5 Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców.....	23
Wykres 6 Struktura ekonomicznych grup wiekowych w Gminie Węgliniec w latach 2016-2020	29
Wykres 7 Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 tys. mieszkańców w Gminie Węgliniec w latach 2016-2020 na tle powiatu i województwa	33
Wykres 8 Analiza wskaźnikowa dla aktywności społecznej w sferze społecznej.....	34

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1 Położenie Gminy Węgliniec na tle województwa dolnośląskiego i powiatu zgorzeleckiego	4
Rysunek 2 Pokrycie terenu i użytkowanie ziemi na terenie Gminy Węgliniec.....	5
Rysunek 3 Podział na jednostki analityczne Gminy Węgliniec z wyłączeniem terenów niezamieszkałych ...	14
Rysunek 4 Podmioty gospodarcze wpisane do REGON na 1 000 mieszkańców.....	35
Rysunek 5 Poglądowa mapa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Węgliniec	46
Rysunek 6 Poglądowa mapa obszaru rewitalizacji – Ruszów Centrum.....	47
Rysunek 7 Poglądowa mapa obszaru rewitalizacji – Węgliniec Północ	48

SPIS TABEL

Tabela 1 Jednostki analityczne wyznaczone na terenie Gminy Węgliniec	13
Tabela 2 Spis wskaźników wybranych w celu dokonaniu analizy wskaźnikowej wskazanych jednostek analitycznych – SFERA SPOŁECZNA	16
Tabela 3 Spis wskaźników wybranych w celu dokonaniu analizy wskaźnikowej wskazanych jednostek analitycznych – SFERA GOSPODARCZA, ŚRODOWISKOWA, PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA i TECHNICZNA	18
Tabela 4 Analiza wskaźnikowa dla zjawiska bezrobocia w sferze społecznej.....	22
Tabela 5 Analiza wskaźnikowa dla zjawiska ubóstwa w sferze społecznej – część 1.....	24
Tabela 6 Analiza wskaźnikowa dla zjawiska ubóstwa w sferze społecznej – część 2.....	25
Tabela 7 Analiza wskaźnikowa dla zjawiska przestępczości w sferze społecznej.....	26
Tabela 8 Analiza wskaźnikowa dla sytuacji osób ze szczególnymi potrzebami w sferze społecznej.....	28
Tabela 9 Kształtowanie się liczby ludności w powiecie zgorzeleckim w latach 2016-2020.....	28
Tabela 10 Wskaźniki demograficzne dla Gminy Węgliniec w 2016 i 2020 roku na tle innych jednostek.....	30
Tabela 11 Analiza wskaźnikowa dla sytuacji kapitału ludzkiego w sferze społecznej.....	31
Tabela 12 Analiza wskaźnikowa dla poziomu edukacji w poszczególnych jednostkach w sferze społecznej.....	32
Tabela 13 Analiza wskaźnikowa dla aktywności gospodarczej w sferze gospodarczej	36
Tabela 14 Analiza wskaźnikowa dla pokrycia powierzchni publicznej azbestem w sferze środowiskowej... ..	38
Tabela 15 Analiza wskaźnikowa dla sfery przestrzenno-funkcjonalnej.....	40

<i>Tabela 16 Analiza wskaźnikowa dla sfery technicznej</i>	<i>42</i>
<i>Tabela 17 Analiza sfery społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej przy użyciu wskaźnika syntetycznego – zestawienie zbiorcze</i>	<i>44</i>
<i>Tabela 18 Obszary zdegradowane na terenie Gminy Węglińiec, jednostki dla których wskaźnik syntetyczny przyjął w sferze społecznej wartości poniżej 0 oraz dla których stwierdzono występowanie zjawisk kryzysowych w co najmniej jednej z pozostałych sfer</i>	<i>44</i>